

Vlaams
Parlement

vergadering **C231**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en
Justitie

van 23 juni 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneekhout aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, en aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de screening van buitenlandse investeringen in Vlaanderen – 2465 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de voortgang van het screeningsmechanisme bij buitenlandse investeringen – 2664 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneekhout aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de neutraliteit en geloofwaardigheid van overheidscommunicatie – 2467 (2019-2020)	11
VRAAG OM UITLEG van Vincent Van Peteghem aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de uitrol van het 5G-netwerk – 2656 (2019-2020)	17
VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de noodzaak van het versterken van de lokale integrale veiligheidscel voor de bestrijding van gewelddadige radicalisering – 2434 (2019-2020)	22
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de uitrol van het nieuwe personeelsplan voor de justitiehuisen, en de gevolgen voor de justitiehuisen en de individuele justitieassistenten – 2514 (2019-2020)	26
VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de versterking van de bestuurlijke aanpak van georganiseerde en ondermijnende misdaad op lokaal niveau – 2614 (2019-2020)	30
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over risicotaxatie bij de begeleiding van ex-gedetineerden – 2677 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Adeline Blancquaert aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over risicotaxatie en risicomangement – 2759 (2019-2020)	34

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneekhout aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, en aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de screening van buitenlandse investeringen in Vlaanderen – 2465 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de voortgang van het screeningsmechanisme bij buitenlandse investeringen – 2664 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister-president, we hebben het in het verleden vooral in de commissie Buitenland al een paar keer gehad over onze strategische aanpak op economisch gebied. Ik vind het belangrijk om dat verder op te volgen. Deze bevoegdheid is gedeeld tussen minister Crevits en uzelf. We hebben de afgelopen weken en maanden via een aantal schriftelijke vragen gepeild naar hoe Vlaanderen toeziet op overnames van onze bedrijven, vaak in strategische sectoren zoals onze havens, waar buitenlandse bedrijven een steeds grotere impact op krijgen.

Als we dergelijke vragen stellen is de vaststelling vaak dat structurele registratie van dergelijke investeringen niet gebeurt. We hebben daar eigenlijk heel weinig zicht op, laat staan dat er een screening zou zijn in de praktijk. We hebben een aantal wetgevende mogelijkheden maar die worden eigenlijk niet toegepast. Zeker proactief bestaat er geen enkel screeningsmechanisme.

Vanuit Europa zijn daar een aantal vragen over en is er een timing vooropgesteld om een dergelijke screening uit te werken. Federaal minister Muylle heeft recent in de Kamer verklaard dat zij werkt aan een dergelijk screeningsmechanisme. Ze doet dit als antwoord op een verordening die vraagt dat in de nationale mechanismen een aantal basisvereisten zoals non-discriminatie, transparantie en mogelijkheid tot beroep ingevoerd worden. Europa vindt het belangrijk dat hierover meer samenwerking en meer transparantie tussen de lidstaten en de Commissie komt.

Minister Muylle besloot haar antwoord in de Kamer met volgende woorden: "Kortom, dit is werk voor de komende weken. De regio's zullen daar heel formeel bij betrokken worden. Ik meen dat u inderdaad gelijk hebt wanneer u zegt dat een dergelijk instrument dringend noodzakelijk is. Wij zullen daar de komende weken werk van maken."

In dit coronatijdperk zijn wij er meer dan ooit van overtuigd dat een dergelijke screening dringend nodig is. We moeten niet per se wachten op de timing van Europa om dit waar te maken.

Is het overleg met de Federale Regering hierover reeds opgestart? Welke prioriteiten schuift de Vlaamse Regering hierbij naar voren? Verschilt de Vlaamse houding fundamenteel van deze van de andere regio's en het federale niveau? Is hieromtrent een tijdspad afgesproken? Hoe kijkt u naar een doorgedreven Europese samenwerking op dit vlak?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik heb een gelijkaardige vraag, ook naar aanleiding van een krantenartikel dat nog is opgedoken nadat we enkele weken geleden in de plenaire vergadering de actuele vraag hebben gesteld en waarop u hebt geantwoord, minister-president. We weten allemaal dat Vlaanderen een open economie is, vooral gericht op export. Het is onder andere dankzij deze export van onze vele kmo's, start- en scale-ups, dat Vlaanderen vandaag een welvarende regio is. Toch mogen we niet naïef zijn en niet blind voor de mogelijke gevaren die specifiek gepaard gaan met een open economie en vooral niet in de huidige context waar onze economische parels in financiële moeilijkheden zouden kunnen komen.

De Vlaamse Regering heeft al heel wat maatregelen genomen om de liquiditeit en solvabiliteit van onze ondernemingen te proberen veiligstellen, maar we mogen niet uitgaan van de veronderstelling dat alle ondernemingen zonder kleerscheuren uit deze crisis zullen komen. We moeten er daarom over blijven waken dat zij niet het doelwit worden van een buitenlandse, vijandige overname. Vooral als je er rekening mee houdt dat bij vele start-ups en scale-ups veel cash en liquiditeit nodig zijn, zou het kunnen gebeuren dat een onderfinanciering bij deze bedrijven het juist interessant maakt voor vele buitenlandse bedrijven die momenteel enorm veel geld toegestopt krijgen vanuit de overheid, om daar dan mee 'op jacht' te gaan, als ik het zo mag uitdrukken. Op vrijdag 12 juni verscheen er een artikel in De Standaard over het feit dat de invoering van dergelijk mechanisme in ons land vertraging zou oplopen, terwijl de coronacrisis de druk eigenlijk zou moeten opvoeren.

In de beleidsnota staat heel duidelijk waar we naartoe gaan. Ik ga het hier niet helemaal voorlezen. Er staat vooral: "We geven EWI en FIT de opdracht dit uit te werken om vervolgens, in een tweede fase, nader af te stemmen met de andere overheden in ons land."

Het Vlaams Parlement keurde op woensdag 10 juni een voorstel van resolutie goed in het kader van de economische relance, waarbij we de regering gevraagd hebben een Vlaams initiatief te nemen om een screeningsmechanisme op te richten en af te stemmen met de andere overheden in België.

Hoever staan Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) en Flanders Investment & Trade (FIT) met de uitwerking van het screenings- en blokkeringsmechanisme?

Wat is de timing voor de uitrol van het screenings- en blokkeringsmechanisme?

Welke principes en criteria zullen gehanteerd worden? Op welke manier zullen deze ervoor zorgen dat Vlaanderen de strategische sectoren, sleutelondernemingen en beloftevolle, maar kwetsbare start-ups en scale-ups beter kan beschermen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijn kabinet trekt dit dossier, maar natuurlijk in nauw overleg met het kabinet van minister Crevits. Op het niveau van de administratie, zijn zowel de departementen EWI, Buitenlandse Zaken (BZ) als Kanselarij en Bestuur (KB) samen met FIT betrokken. Ik begrijp de oproep in de resolutie en de verhoogde waakzaamheid die we aan de dag moeten leggen in crisistijden. Tegelijkertijd mogen we niet over een nacht ijs gaan. Dit is een complex gegeven, niet alleen door de bevoegdheden die hierdoor geraakt worden. Er is eveneens de noodzaak om het bereik van een dergelijk mechanisme helder te formuleren, waarbij we de vraag stellen welke onze strategische sectoren zijn die via een screeningsmechanisme moeten worden behoed voor eventuele risico's en, last but not least, hoe we het juiste evenwicht moeten zoeken tussen onze openheid en onze aantrekkingskracht voor buitenlandse investeerders en hoe we daarbij de specifieke actoren tegen ongewenst buitenlands zeggenschap kunnen beschermen en omkaderen. Ik gebruik het woord omkaderen omdat een

screeningsmechanisme niet per se moet leiden tot een verbod, maar ook voorwaarden kan opleggen waaronder een investering eventueel wel kan plaatsvinden.

Mijn diensten voeren hierover momenteel intensieve besprekingen, zowel interfederaal als intern Vlaams. Het overleg daarover tussen de Federale Regering en de deelstaten loopt al enige tijd, alleszins al van voor de recentste parlementsverkiezingen en het aantreden van deze Vlaamse Regering.

Dan is er uw vraag over de timing. De timing hangt in feite af van de interfederale besprekingen en de voortgang binnen de Vlaamse overheid. Zoals steeds primeert de kwaliteit hier op de timing, maar het is ook mijn wens om hier snel mee vooruit te gaan. U weet echter dat we voor overheidsinstanties die onder artikel III.59 en III.60 van het Bestuursdecreet vallen al over een ex-postregeling beschikken. De Vlaamse Regering was de eerste om destijds in de nasleep van de Eandis-zaak het initiatief hieromtrent te nemen. Via deze regeling beschikken we al over een mogelijkheid om in te grijpen voor het merendeel van de strategische infrastructuren die in het regeerakkoord zijn vermeld. We blijven ook hier verder aan werken en bekijken de mogelijkheid om hier een ex-antesysteem van te maken, wat ook de rechtszekerheid voor de entiteiten en de buitenlandse investeerders ten goede moet komen.

Dan hebt u een vraag over de principes en prioriteiten. Een screeningsmechanisme dient te voldoen aan een aantal basisprincipes. Ten eerste is er het behoud van de openheid voor buitenlandse investeringen, inclusief een gelijk speelveld en een beperking van de administratieve lasten. Ten tweede is er het respect voor de intra-Belgische bevoegdheidsverdeling. Buitenlandse investeringen, economisch beleid, openbare orde en veiligheid zijn daarbij de toetsstenen. Ten derde is er het belang om meer inzicht te krijgen in mogelijke risico's voor veiligheid en openbare orde, in het bijzonder voor de strategische infrastructuren. Ten vierde is er de focus op buitenlandse directe investeringen (BDI) in de vorm van fusies en overnames. Ten slotte moet de screeningsprocedure het laatste middel zijn. Hiermee wordt bedoeld dat als risico's al worden afgedekt door een andere regelgeving of andere autoriteiten er geen screeningsbesluit hoeft te worden genomen, bijvoorbeeld in het geval van een exportcontrole.

De andere regio's lijken de door Vlaanderen geformuleerde basisprincipes te onderschrijven. In het overleg lijkt het in die richting te tenderen.

Op EU-niveau trad op 10 april 2019 de Verordening (EU) 2019/452 van het Europees Parlement en de Raad van 19 maart 2019 tot vaststelling van een kader voor de screening van BDI in de Unie in werking.

Deze verordening creëert geen Europees screeningsmechanisme, noch introduceert ze een verplichting om een nationaal screeningsmechanisme te creëren. Ze bepaalt wel een kader voor de screening van buitenlandse investeringen op basis van openbare orde en veiligheid. Dat kader houdt twee elementen in. Een: het opleggen van basisvereisten waar operationele screeningsmechanismen van de lidstaten aan moeten voldoen. Ze moeten transparant zijn, dus met duidelijke regels en duidelijke procedures, niet discrimineren tussen derde landen, een beroepsmogelijkheid bieden, omzeiling voorkomen en termijnen hanteren die rekening houden met het samenwerkingsmechanisme van de verordening.

Twee: mechanismen creëren voor samenwerking en informatiedeling waarbij de lidstaten via de daartoe opgerichte contactpunten en de Commissie, informatie kunnen uitwisselen en bezorgdheden delen over specifieke buitenlandse investeringen, en de mogelijke gevolgen voor de veiligheid en de openbare orde. De ontvangende lidstaat kan hier ook zelf om vragen. De Commissie heeft hierbij een adviserende rol, maar de eindbeslissing blijft bij de lidstaat waar de investering zal

gebeuren. De lidstaat behoudt ook de vrijheid om al dan niet een buitenlandse investering te screenen.

Wanneer het gaat om buitenlandse directe investeringen in projecten of programma's van EU-belang, is de adviserende rol van de Commissie wel sterker en moet de ontvangende lidstaat een argument formuleren als die dat advies niet volgt.

Vlaanderen aligneert zich natuurlijk op dit Europees kader. Het is echter van belang dat Vlaanderen als open en zeer internationaal georiënteerde economie voldoende aantrekkelijk blijft voor buitenlandse investeringen. Daarom is het noodzakelijk dat een systeem wordt uitgewerkt dat internationale bedrijven niet nodeloos onderwerpt aan allerlei bijkomende verplichtingen en administratieve procedures. We dienen erop toe te zien dat ons systeem zeker niet veeleisender of strenger wordt dan onze concurrenten. Dus: no gold-plating.

Ik wil nog een bijkomende beschouwing geven. Een screeningsmechanisme is geen mirakeloplossing om onze eigen kroonjuwelen te behouden, en zal ook geen mirakeloplossing creëren. Een screeningsmechanisme is een deel van een puzzel. Ik buig me samen met minister Crevits ook over de andere puzzelstukken, zoals het Vlaams industrieel innovatiebeleid, de beschikbaarheid van financieel kapitaal in Vlaanderen – de rol van de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) –, de modernisering van de Europese staatssteunregels, zodat ook steun aan hightech start-ups mogelijk wordt.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister-president, over twee zaken zijn we het helemaal eens. We moeten dit niet als de heilige graal beschouwen en als het enige instrument om deze problematiek aan te pakken. Het is inderdaad een zeer complexe materie en een uitdaging die een bredere strategie behoeft. U weet dat we een voorstel van resolutie hebben ingediend over dit thema, specifiek met het oog op China. Een aantal mechanismen kunnen natuurlijk ook breder gaan dan alleen de Chinese impact op onze economie en de geopolitieke belangen die China heeft ten aanzien van Europa en Vlaanderen. Daarvoor moeten we in deze tijden extra oplettend zijn.

Collega's, vergis u niet. We zijn inderdaad de meest open economie ter wereld. Onze vorige minister-president haalde dat vaak aan in zijn speeches. We moeten ons daar ten volle bewust van zijn. Ik zeg ook altijd, en dat is een even belangrijk statement: een open economie moet niet per se een naïeve economie zijn. Vlaanderen moet een zelfbewuste economische en geopolitieke strategie uitdragen. In tijden van economische crisis waarbij een groot deel van onze bedrijven op termijn misschien wel op zoek is naar vers kapitaal, is dit net een periode om heel nauwlettend en oplettend te zijn als het gaat over buitenlandse directe investeringen, die een directe impact hebben op onze economie en niet alleen op onze economie.

Minister-president, neem me niet kwalijk dat ik een paar voorbeelden aanhaal om te illustreren dat we in het verleden misschien al te vaak achter de feiten hebben aangehold. Onder andere mede door onze fractie, maar ook door andere collega's hier aanwezig, konden we enkele jaren geleden de overname van Eandis verhinderen. We hebben toen een post-factummechanisme ingevoerd, wat al een eerste stap, maar niet de ideale weg is. Het hele proces van de besluitvorming komt op gang en achteraf kan een overeenkomst in twijfel worden getrokken. Wij denken dat het veel beter is om dat proactief te doen.

Maar in de haven van Zeebrugge zien we dat 90 procent van de terminals voor de komende twintig jaar in handen zijn van een Chinees staatsbedrijf. U mag het weten, collega's, dat ik me daar niet echt comfortabel bij voel, niet omdat ik een persoonlijk probleem heb met Chinezen, maar wel omdat ik het Chinese regime

niet het meest betrouwbare regime vind en ik het niet interessant vind om zo'n groot deel van onze haveninfrastructuur in handen te geven van die actoren en zodoende aan handen en voeten gebonden te zijn, als zij morgen beslissen om de exploitatie een tijdje stil te leggen. Ik vraag mij af hoe wij daar als Vlaanderen dan op zullen reageren.

En ik ben niet de enige die daarvoor waarschuwt; enkele jaren geleden waarschuwde onderzoeksinstituut Clingendael al voor de gigantische impact. Ook specialisten zoals Jonathan Holslag hebben de afgelopen jaren en zelfs weken regelmatig voor deze dreiging gewaarschuwd. Ten slotte heeft de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) – een onverdachte bron als ik die aanhaal – in een advies van 7 mei aangedrongen om buitenlandse overnames in kritieke infrastructuur en technologie dringend te gaan screenen. De SERV wees erop dat de verordeningmechanismen uitgewerkt moeten zijn tegen 10 oktober 2020. Dat wil niet zeggen dat er een nationaal screeningsmechanisme moet zijn, maar wel dat wij aan de Europese regelgeving moeten conformeren.

Ik maak mij wat zorgen. Het feit dat het overleg al loopt van voor de laatste verkiezingen, toont misschien aan dat het allemaal niet zo vlot verloopt, als hier nu geschetst wordt. Vandaar de vraag of we de timing gaan halen en of wij zullen conformeren aan de Europese regelgeving.

Vaak is er ook discussie over greenfieldinvesteringen, investeringen waarbij nieuwe bedrijven met buitenlands kapitaal worden opgestart in Vlaanderen. Zal dat screeningsmechanisme ook helpen bij dat soort van investeringen of gaan we ons beperken tot buitenlandse investeringen in bestaande bedrijven? Beide lijken mij problematisch, als er geen controle is, dus het lijkt mij wel goed om het screeningsmechanisme ook daarvoor open te stellen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Dank u voor uw antwoord, minister-president. Ik vind wel meer punten in uw antwoord terug waarmee ik gelukkig ben dan mijn collega van Groen.

Ten eerste is screening inderdaad maar één stuk van de puzzel. Het ex-anteverhaal werd indertijd tijdens de bespreking in de plenaire vergadering ook als zeer belangrijk beschouwd. U hebt daar toen ook op ingezet. Het is belangrijk om op voorhand rechtszekerheid te kunnen geven aan een investeerder, niet zoals in het Eandis-verhaal, dat pas werd afgeblazen toen alles bijna rond was.

Wij benadrukken dat we blijven gaan voor een open economie en daarbij niet aan gold plating doen. Wat mij wel verwonderde, is dat de vraag van mijn collega van Groen schriftelijk aanleunt bij onze vraag, maar dat de mondelinge toelichting en vooral de tweede tussenkomst heel sterk neigen naar een nationale reflex, naar terugplooiën op onszelf. Daar gaan wij niet in mee; wij gaan voor een open economie.

U haalt ook het voorbeeld van Zeebrugge aan, mijnheer Vaneeckhout, maar de haveninfrastructuur en de grond, die blijven wel degelijk in handen van Zeebrugge. Het gaat hem over de uitbating van een bedrijf dat zich vestigt binnen een haveninfrastructuur en dat is onderdeel van een vrije economie en is moeilijk tegen te houden. Ik kan evenveel voorbeelden geven van waar het wél goed gaat. Elia bijvoorbeeld, heeft in Duitsland ook het netwerk kunnen versterken dankzij Duitse en Belgische tussenkomsten. Het kan dus in beide richtingen werken. Ik heb toch de indruk dat u in uw tussenkomst wat probeert te pleiten om terug te plooiën op onszelf in plaats van om naar een open economie te gaan.

Wat voor mij belangrijk is – en dat hebben we toen ook aangekaart in de plenaire vergadering –, is dat de regio's het laatste woord zullen hebben, ook al passen we

ons in in een interfederaal mechanisme, omdat we in Europees perspectief niet anders kunnen – Europa kijkt naar landen. Dat hebt u toen ook bevestigd, minister-president, maar mijn vraag is: zien de andere regio's dat ook zo zitten, dat zij bij wijze van spreken het laatste woord hebben bij investeringen in beide richtingen? Dat is natuurlijk wel belangrijk, want als de drie regio's op eenzelfde lijn zitten, dan moet het wel lukken om alles rond te krijgen via een interfederaal akkoord.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Ik ben zeer tevreden met de meeste – bijna alle – punten uit uw antwoord, minister-president. Ik denk dat we niet genoeg kunnen onderstrepen hoe belangrijk internationale investeringen zijn voor onze economie. Als we zien dat het gros van onze tewerkstelling komt van buitenlandse investeringen en bedrijven, dan is het een illusie om te denken dat we ons land kunnen afschermen. Ik weet wel dat niemand hier dat vraagt – u gaat niet zover als de PVDA, collega Vaneeckhout.

Nu, je moet wel opletten als je met zo'n screeningsmechanisme aan de slag gaat, want vroeg of laat kom je heel dicht daarbij. Een cruciaal punt dat ik graag wil aanhalen is het onderscheid tussen de strategische en de niet-strategische sectoren. Als we duidelijkheid hebben over hoe die afgebakend worden, vervalt die hele protectionistische discussie over driekwart of 90 procent van de economie, die daar sowieso niet onder valt, en waar bedrijven ook geen schrik moeten hebben dat ze in een bepaald systeem actief moeten zijn. Dat spreekt dus voor zich.

Ik denk ook dat er grote eensgezindheid is over de nood aan het mechanisme, ik denk dat dat niet ter discussie staat. Het gaat nu vooral om het balanceren van de criteria, van de manier waarop het ingevuld wordt. Mijnheer Gryffroy, uiteraard zal er nog een stevige noot gekraakt moeten worden als het gaat over de exacte bevoegdheidsverdeling.

Minister-president, u hebt aangehaald dat we uiteraard binnen een Europees kader functioneren, en dat daar onder andere veiligheid en openbare orde de grote krachtlijnen zijn op basis waarvan het mechanisme kan en moet worden ingesteld. En dan wordt het natuurlijk niet zo evident om in het intra-Belgische systeem uit te dokteren waar veiligheid en openbare orde precies valt. Er kan mogelijks een oplossing worden gevonden in subsectoren. Ik neem aan dat als er militaire investeringen gebeuren er dan vanzelfsprekend alarmbellen afgaan en iedereen zeer alert is en defensie daarbij wordt ingeschakeld.

Wat mij en mijn fractie betreft willen wij er vooral op focussen dat er een inter-federale samenwerking kan ontstaan, zodat ook de informatievergaring vanuit het federale niveau snel tot bij de regio's kan doordringen, en wij daar gepast acties in kunnen ondernemen.

Verder wil ik de collega's ook attenderen op de beste verankering, zeker daar waar het over scale-ups en start-ups gaat. Het is niet per se omdat je een scale-up of een start-up bent, dat je meteen in een soort beschermde zone terecht moet komen. Ik denk dat daar opnieuw het onderscheid van sectoren belangrijk is, en minder de aard van de onderneming of het stadium van de groei. De beste verankering van een bedrijf is natuurlijk een gunstig socio-economisch klimaat, waarbij we er met de Vlaamse Regering alles aan doen om het aantrekkelijk te maken voor bedrijven.

Minister-president, ik dank u ook voor de opmerkingen die u hebt gemaakt: dat er niet alleen een screeningsmechanisme is om op te treden tegen malafide of staatsgerichte investeerders, maar dat het hele economisch-industrieel beleid van de Vlaamse Regering daarvoor wordt ingezet. Denk aan de PMV, de manier waarop subsidies worden gegeven, tot en met de vergunningen, mijnheer Vaneeckhout:

het koppelen van voorwaarden aan vergunningen. Dat zijn belangrijke elementen die we in handen hebben.

Dus ja, mijn fractie ondersteunt volmondig de spoedige voortgang van dit mechanisme maar roept ook op tot behoedzaamheid om de strategische sectoren zo correct mogelijk af te bakenen. Ik dank u.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister-president, ik wil het debat wat opentrekken. Ik maak ook deel uit van de commissie Onderwijs. Een tijdje geleden peilde ik bij uw collega, minister Weyts, naar de oorsprong van buitenlandse financiering in ons hoger onderwijs. Blijkbaar bestaat er bij ons geen wet of decreet ter zake, waardoor de Vlaamse overheid geen zicht heeft op het aantal giften van buitenlandse partners aan Vlaamse universiteiten en hogescholen. De minister van Onderwijs liet ook weten dat hij geen plannen heeft in die zin.

Minister-president, in de Verenigde Staten moeten universiteiten tegenwoordig elke gift boven de 250.000 dollar aangeven. Het lijkt mij dus zeker geen overbodige luxe dat buitenlandse donaties uit risicolanden zoals China, Saudi-Arabië of Rusland ook bij ons zouden kunnen worden gescreend, in het kader van de staatsveiligheid en de bescherming van gevoelig intellectueel kapitaal. Het lijkt mij dus toch aangewezen dat de Vlaamse overheid hier ook zicht op zou hebben. Want men wil blijkbaar een screeningsmechanisme invoeren voor onze bedrijven maar niet voor de instellingen in het hoger onderwijs, waar nochtans ook wetenschappelijke en strategisch gevoelige kennis aanwezig is. Ons hoger onderwijs is ook een onderdeel, een belangrijk onderdeel zelfs, van onze economie.

Graag had ik vernomen wat de minister-president over deze discrepantie denkt. Is het volgens u aangewezen dat buitenlandse investeringen vanaf een bepaald bedrag in ons hoger onderwijs ook zouden worden gescreend? Ik dank u.

De voorzitter: De heer Van Peteghem heeft het woord.

Vincent Van Peteghem (CD&V): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Ik vind het zeer interessant te zien dat er effectief vooruitgang is. Ik wil niet alle discussies en opmerkingen herhalen, maar het is belangrijk dat er voor deze bedrijven een grote rechtszekerheid komt. Ik denk dat we daar de nadruk op moeten leggen. We moeten onze eigen strategische ondernemingen en sectoren beschermen, maar we moeten natuurlijk ook de openheid, die de kracht van onze Vlaamse economie is, ten volle blijven ondersteunen.

Om die reden ben ik heel tevreden dat u hebt aangehaald dat het screeningsmechanisme, waar effectief een grote nood aan is, geen mirakeloplossing is. We hebben een zeer brede set en een zeer breed kader van instrumenten, zoals vergunningen, subsidies en wat hier al is opgenoemd, waarop we een beroep kunnen doen om onze eigen bedrijven te ondersteunen. Ik ga ermee akkoord dat dit federaal moet worden opgesteld en dat de regio's een belangrijke taak hebben in de uitvoering van de screening. Ik hoor hier echter dat sommigen het een probleem vinden dat dit vanuit de regio's moet vertrekken. Vaak situeren dergelijke investeringen zich op het niveau van de federale overheid. Als er een mogelijke opportuniteit is voor de ondersteuning van een bepaald bedrijf vanuit het buitenland, moeten we er natuurlijk voor zorgen dat dit niet wordt afgestoten door federale problemen als de regio's niet overeenkomen. We moeten ervoor zorgen dat die ondersteuning niet naar een ander land gaat.

Ik wil, tot slot, nog een korte vraag stellen. Zoals daarnet al is aangehaald, is het belangrijk dat de strategische sectoren worden gecontroleerd. Is er vandaag al zicht op wat de strategische sectoren en ondernemingen zijn? Is dat al definitief afgeklopt?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Vaneeckhout, het is de ambitie de timing voor oktober 2020 te halen. We opereren in een Europees kader en dat is onze uitdrukkelijke ambitie.

Dit geldt ook voor greenfieldinvesteringen, maar ik denk dat elementen als de bouwvergunningen en de investeringssteun elementen zijn om die zaken te bekijken. We houden hier zeker rekening mee. Ik herinner me uit een vorig leven dat een Chinees staatsbedrijf op een bepaald moment heel dicht bij de gebouwen van het Crisiscentrum van de FOD Binnenlandse Zaken en het Coördinatieorgaan voor de Dreigingsanalyse (OCAD) de vleugels wilde uitslaan. We hebben toen opgetreden. Dat was een greenfieldinvestering, maar het was van een andere orde dan de overname van een van onze bedrijven. Er gelden ook andere criteria.

Mijnheer Gryffroy, u hebt gevraagd of de andere regio's op dezelfde golflengte zitten en ook of wij daar het laatste woord in moeten hebben. Ik denk dat er een correcte opmerking is gemaakt. Het hangt van de bevoegdheden af. Als het specifiek over defensiegerelateerde zaken gaat, zal de federale overheid het laatste woord hebben zolang defensie een federale bevoegdheid is, wat misschien nog enkele jaren het geval zal zijn. Zodra het tot onze bevoegdheden behoort of in onze economische expansie zit, zullen de regio's het laatste woord hebben. Daar zijn alle deelstaten het over eens.

Mijnheer Schiltz, mijnheer Van Peteghem, jullie hebben het natuurlijk over de discussie over de afbakening van de strategische sectoren. Een aantal uitzonderingen niet te na gesproken, denk ik dat iedereen het ermee eens dat voor de strategische sectoren een dergelijk screeningsmechanisme wordt opgezet. Sommigen willen dat voor alle investeringen doen, maar daar gaan we natuurlijk niet in mee. De discussie gaat over de afbakening van wat we onder strategische sectoren verstaan. Iets in mij zegt me dat ten gevolge van de pandemie die we nu meemaken de geesten misschien evolueren om de strategische sectoren te definiëren. Ik denk niet dat we voor de pandemie het fabriceren van mondklappers als een strategische sector of productiecapaciteit zouden hebben gedefinieerd. Die discussie is aan de gang. Het concrete antwoord is dan ook dat dat nog niet is afgerond. Die afbakening is 'the heart of the matter'. Over al de rest zijn we het redelijk eens.

Mijnheer Slagmulder, ik ga natuurlijk geen ander standpunt innemen dan mijn zeer goede collega Ben Weyts. Het gaat hier ook meestal over giften aan instellingen en niet om investeringen en overnames van universiteiten en weet ik veel. Het heeft bij mijn weten nog nooit plaats gehad met zitjes in de raad van bestuur van dergelijke instellingen en dergelijke. Ik denk dat dat van een heel andere orde is dan waarover wij hier aan het praten zijn.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister-president, dank u wel. Ik heb het gevoel dat deze commissie het urgentiegevoel wel deelt en dat we het belang inschatten van dergelijk screeningsmechanisme. Ik hoop dat we de timing halen, niet alleen omdat Europa die naar voren heeft geschoven maar vooral omdat het van belang is. U maakt een interessante opmerking rond strategische sectoren. We zijn het er waarschijnlijk allemaal over eens dat we dat niet voor alles moeten doen en zeker niet op dezelfde schaal, want 'strategische sectoren' is een begrip dat wat varieert en verschuift naarmate bepaalde ervaringen op onze radar komen. De afgelopen maanden zijn daarvoor zeer leerrijk geweest.

Ik wil gewoon afsluiten met een oproep over de strategische sectoren en de bevoegdheidsverdeling. Ik snap de gevoeligheden zeker. Mensen die mij kennen, weten dat ik ook vind dat Vlaanderen de bevoegdheid die het heeft ten volle moet

kunnen uitoefenen, net zoals de federale overheid zijn bevoegdheden volop moet kunnen uitoefenen, maar laat het alstublieft geen reden worden om op het einde van de rit niet rond te geraken met een akkoord. We moeten echt het strategische, economische en geopolitieke belang van dit thema naar voren schuiven. Daarbij mogen we onze eigen kleine ergernissen en juridische zoektochten niet in de weg laten komen van een dergelijk screeningssysteem, dat uiteraard onze economie niet mag tegenwerken, in de zin dat wij niet willen evolueren naar een gesloten economie. Maar laat ons ook niet in een naïeve economie groot worden, mijnheer Gryffroy, want ik heb het gevoel dat u mijn tussenkomst daarnet een beetje moedwillig anders interpreteert dan wat ik eigenlijk aan het zeggen ben.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Zou ik durven? Maar neen. Ik heb trouwens gezegd in mijn inleiding dat we ervoor moeten opletten om niet naïef te zijn maar dat we altijd moeten blijven bij een open economie. Dat is belangrijk voor ons.

Als we het mogen samenvatten: ex-ante rechtszekerheid is zeer belangrijk en wordt meegenomen. Vandaag is nog niet beslist wat strategische sectoren juist zijn, maar de discussie ten gronde zal worden gevoerd. Dat dat evolueert met de tijd, is zeer belangrijk om op te volgen. Het voorbeeld van beschermingsmateriaal en dergelijke meer is daar een heel typisch voorbeeld van.

Wat ik belangrijk vind - en daarom stelde ik de vraag zo -, mijnheer Vaneeckhout, is dat als drie regio's het eens zijn over het principe dat een regio het laatste woord heeft over zijn bevoegdheid, dan is dat oké, dan is dat zeer goed, dan zal dat geen discussiepunt zijn als we een screeningsmechanisme moeten opmaken. Daarom stelde ik die vraag. De minister-president heeft daar positief op geantwoord. Dat zal dus niet het discussiepunt zijn. Uiteraard binnen onze bevoegdheden vind ik dat de regio's het laatste woord moeten hebben. Bij deze is dat bevestigd voor zowel Brussel als Wallonië als Vlaanderen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneeckhout aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de neutraliteit en geloofwaardigheid van overheidscommunicatie – 2467 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister-president, in vergelijking met het vorige is dit thema natuurlijk van een totaal andere orde. Het is niet onbelangrijk maar ik denk toch dat in het licht der eeuwigheid die andere vraag op termijn meer impact zal hebben dan dit type van vraag. Toch stellen we ook in de coronacrisis vast dat het belang van duidelijke overheidscommunicatie meer dan ooit centraal staat. Zowel lokale besturen als andere overheidsinstanties communiceren actief of worden geconsulteerd om aan objectieve informatie te komen. Zeker in tijden van fake news is die objectieve communicatie echt iets waar mensen naar hunkeren. Dat gebeurt via de website van die overheidsdienst of via socialemediakanalen.

Nu het bereik van die kanalen en communicatiemiddelen groter is, wordt het aantrekkelijker om er af en toe enige persoonlijke of partijpolitieke touch aan te geven. Soms worden daar wat grijze zones naar voren geschoven.

Ik wil het niet op de spits drijven maar de voorbije maanden zagen we toch af en toe voorbeelden passeren waarbij ik toch wel even de wenkbrauwen fronste, of waarbij ik meldingen kreeg van mensen die me vroegen of dit nog wel oké is. Ik denk dat daar niemand mee gediend is. Ik denk dat die overheidsdiensten er geen belang bij hebben dat de communicatie niet meer als neutraal beschouwd wordt, maar ook mensen die zich daarop moeten baseren, moeten een blind vertrouwen in die overheidscommunicatie kunnen hebben.

We zijn het er allemaal over eens dat overheidscommunicatie politiek neutraal moet zijn. Dat staat ook zo beschreven in het Bestuursdecreet. Maar waar ligt de grens? Waar eindigt die neutraliteit?

Dat er op officiële communicatie geen partijlogo's getoond worden, lijkt evident, maar een verwijzing kan ook subtieler. Zo heeft elk van onze partijen een eigen look-and-feel, een eigen huisstijl waarbij je geen logo meer nodig hebt om de associatie te maken met de partij.

Wanneer je als burgemeester of zelfs minister communiceert binnen die partijhuisstijl, of er sterk op gelijkend, is er ook geen vermelding van de partij nodig om de link te leggen tussen de minister en de partij. Dan vervaagt al heel snel de grens tussen overheidscommunicatie en politieke communicatie. Het probleem met vervagende grenzen is dat het moeilijk is de grens te trekken tussen wat aanvaardbaar is en wat een brug te ver is.

Tegelijkertijd boemde tijdens de coronacrisis ook de partijcommunicatie over overheidsbeslissingen. Zo werd er na elke beslissing van de Nationale Veiligheidsraad door elke partij een partijpolitieke communicatie opgezet. Dat is ook niet verboden. Die communicatie focuste vaak op het leuke nieuws of de aangename beslissingen die werden genomen, terwijl het minder aangename nieuws dan moest opgezocht worden in de frequently asked questions (FAQ's) op <https://www.info-coronavirus.be/nl/>.

Er hoefde ook niet noodzakelijk een link te zijn tussen de beslissing en de politicus in kwestie.

Is er volgens u een voldoende duidelijke grens te trekken tussen overheidscommunicatie en niet-overheidscommunicatie? Zo niet, is die striktere grens noodzakelijk?

Is het onderscheid voor de burger voldoende duidelijk? Zo niet, hoe wilt u dit bijsturen?

Zijn de regels voldoende aangepast aan de hedendaagse vormen van communicatie online en via sociale media? In welke mate kan bijvoorbeeld een facebookpagina met de naam 'burgemeester X' aanzien worden als overheidscommunicatie? Kunnen er op een dergelijke pagina partijpolitieke visuals gedeeld worden?

Kan een pagina van een overheidsinstelling een bericht delen van een politicus, ook al is dit dan zonder partijlogo, maar wel in partijhuisstijl?

In hoeverre is het wenselijk dat uitvoerende politici of hun partijen uitpakken met de beleidsbeslissingen in partijsjablonen?

Hoe kunnen we vermijden dat die partijcommunicatie de officiële communicatie overvleugelt? Hoe kunnen we vermijden dat officiële communicatie als minder betrouwbaar wordt ervaren omdat er een vermenging is met partijpolitieke communicatie?

Tot op welke hoogte kan de titel van bijvoorbeeld burgemeester of minister prominent meegenomen worden in de partijcommunicatie?

Minister-president, ik weet dat er heel wat diensten en mensen zijn die af en toe met deze vragen worstelen. Zij zullen met heel veel interesse uw antwoorden lezen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Zoals u zelf ook aangeeft, zijn de regels, normen en principes voor de Vlaamse overheidscommunicatie vervat in het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

Artikel I.4,^{13°} van het decreet definieert overheidscommunicatie als "elke boodschap, bestemd voor het publiek of delen ervan, die uitgaat van overheidsinstanties, ongeacht wat de doelstellingen ervan zijn en welke kanalen ervoor worden gebruikt en ongeacht of de overheidsinstanties daarvoor samenwerken met derden."

Het begrip Vlaamse overheid is in dit decreet ruim gedefinieerd. Het gaat zowel over het Vlaams Parlement, de Vlaamse Regering als over de Vlaamse administratie. Een aantal regels zijn ook van toepassing op de Vlaamse lokale besturen. In het decreet en op de website van de Vlaamse overheid is dat meer in detail gedocumenteerd en toegelicht.

Het heeft daarbij ook geen belang of de overheidsinstantie betaalt voor de communicatie of niet. Als een mandataris communiceert in zijn of haar functie van mandataris, dan is dat ook overheidscommunicatie. Meestal is de grens duidelijk te trekken en maakt het gebruik van de huisstijl duidelijk of het om overheidscommunicatie gaat of niet.

Alle overheidsinstanties hebben een eigen huisstijl die hun communicatie herkenbaar maakt. Voor de Vlaamse overheid is dat geregeld in artikel II.12 van het Bestuursdecreet waarin staat dat de communicatie van de Vlaamse overheid altijd als zodanig herkenbaar moet zijn. De Vlaamse overheid profileert zich met haar huisstijl als een geheel, zowel in gedrukte, audiovisuele als digitale media, zowel in eigen media als in advertenties. Die Vlaamse huisstijl is goed ingeburgerd.

Bij mondelinge communicatie is de grens soms minder duidelijk. In het geval van een persconferentie blijkt uit de setting en uit de gebruikte symbolen duidelijk vanuit welke organisatie de communicatie uitgaat. Dat kan een overheidsinstantie zijn of een politieke partij. Als de communicatie uitgaat van een overheidsinstantie spreekt een mandataris duidelijk vanuit die functie en zijn de regels van het Bestuursdecreet van toepassing. Dat is ook het geval wanneer een mandataris geïnterviewd wordt over een specifieke beleidsbeslissing die hij of zij vanuit die functie genomen heeft.

Wanneer een mandataris geïnterviewd wordt vanuit een bredere context kan er een vermenging optreden van de beide rollen: de rol als mandataris en de rol als politicus.

In de memorie van toelichting bij art II.13 van het Bestuursdecreet staat hierover het volgende: "Wat regeringsleden betreft, zijn de normen van toepassing op elke situatie en in elk mediatic format waarin zij communiceren. Dat geldt ook voor medewerkers of woordvoerders die in naam van het regeringslid communiceren. Beleidscommunicatie wordt in de praktijk vaak verspreid via redactionele media, waar de regering rechtstreeks geen vat op heeft. Daarom is het belangrijk dat bij het aanreiken van informatie aan deze externe media de inhoud van het beleid centraal staat, en niet de bewindspersoon of zijn partij."

Het is mijns inziens niet mogelijk elke denkbare situatie te vatten in regeltjes. Het komt toe aan de mandatarissen om zich bewust te zijn van hun verschillende rollen en hun communicatie in functie daarvan goed te verzorgen. Er bestaan daarvoor trouwens ook controlemechanismen. Ik kom daar straks op terug.

De regels uit het Bestuursdecreet kunnen ook online en op sociale media worden toegepast. Een Facebookpagina kan een officiële pagina zijn van een gemeente, in de huisstijl van de gemeente, waarop de regels voor partijpolitieke of politieke neutraliteit van toepassing zijn. Een burgemeester mag ook een persoonlijke Facebookpagina hebben, maar als die Facebookpagina de titel draagt 'burgemeester X', dan kan men zich terecht afvragen of dat geen overheidscommunicatie is, die zou moeten voldoen aan de regels voor partijpolitieke neutraliteit.

Voor een persoonlijke pagina is het daarom beter in de titel enkel de naam van die persoon te gebruiken. In de beschrijving en in de berichten op die pagina mag die persoon wel vermelden dat hij of zij bijvoorbeeld burgemeester is.

Als burgemeester moet die persoon er wel voor zorgen dat de inwoners van zijn of haar gemeente voldoende en tijdig informatie krijgen via de officiële kanalen van de gemeente, ook over het beleid van de gemeente. Daarnaast mag hij of zij wel in eigen naam communiceren via zijn of haar persoonlijke pagina.

Neem een extreem geval: een burgemeester die alleen via zijn persoonlijke pagina zou communiceren en niets via de officiële gemeentelijke pagina, dat kan de bedoeling niet zijn. Ik maak zelf ook vaak mee dat je als minister-president een interview geeft en dat er in zo'n interview ook partijpolitieke vragen worden gesteld. Een deel van het interview beantwoord je als minister-president over je beleid, en dan ineens word je genoemd als N-VA'er die een rol speelt in het federale regeringsvormingstraject – ik geef een willekeurig voorbeeld. Dat is in hetzelfde interview, maar dan is het voor de lezer wel duidelijk wanneer je als minister-president antwoordt en wanneer je in de andere rol kruipt.

Uw vragen vier, vijf en zes zal ik samen beantwoorden. Op uw vraag of een overheidsinstelling een bericht van een politicus kan delen, is het antwoord ondubbelzinnig: neen. De overheidsinstelling moet er samen met de mandatarissen voor zorgen dat er op haar eigen websites en sociale media voldoende informatie staat over het beleid, de regelgeving en de dienstverlening, in de huisstijl van de overheidsinstelling. Dat staat volkomen los van eventuele partijpolitieke communicatie.

Het is in een democratisch bestel normaal en zelfs wenselijk dat politici en politieke partijen zich via hun eigen kanalen richten tot de bevolking, tot hun kiezers. Ook uitvoerende politici hebben het recht om te communiceren vanuit hun partijstandpunt. Tegelijkertijd moeten ze er vanuit hun functie als bestuurder voor zorgen dat hun overheidsinstellingen voldoende communiceren over het beleid, de regelgeving en dienstverlening, telkens als dat nuttig, belangrijk of noodzakelijk is. Dat staat uitdrukkelijk in artikel II.2 van het Bestuursdecreet. En artikel II.13 bepaalt expliciet dat die overheidscommunicatie politiek neutraal moet zijn.

Het gebruik van partijsjablonen kan dus enkel in communicatie die uitgaat van mandatarissen als privépersoon of als lid van een politieke partij, niet bij communicatie vanuit de overheidsinstantie waar zij mandataris zijn.

We moeten de regels van het Bestuursdecreet dus goed uitvoeren, en indien nodig over de wijze van uitvoering in debat gaan in het Vlaams Parlement, de provincie- of de gemeenteraad.

Vooraf artikel II.2 van het Bestuursdecreet is naar mijn aanvoelen belangrijk. De uitvoerende politici moeten er voldoende aandacht voor hebben, zodat de overheidsinstellingen dit artikel kunnen waarmaken.

Ik citeer de principes uit dat artikel: Een: "De overheidsinstanties informeren actief, op eigen initiatief, over hun beleid, regelgeving en dienstverlening, telkens als dat nuttig, belangrijk of noodzakelijk is." Twee: ze "zien erop toe dat de informatie zoveel mogelijk personen, verenigingen of organisaties van de doelgroep

bereikt. Ze kiezen aangepaste communicatiestrategieën voor thema's die moeilijk te bereiken doelgroepen aanbelangen." Drie: ze dragen er zorg voor dat de informatie correct, betrouwbaar en accuraat is, dat zij relevant is en gericht verspreid wordt, en ten slotte dat zij ook tijdig en systematisch wordt verspreid.

Voor de Vlaamse overheid is ook artikel II.12 belangrijk: "De communicatie van de Vlaamse overheid is duidelijk en als zodanig herkenbaar." Zoals ik eerder al heb aangehaald, is de huisstijl daarin een belangrijk element. Het komt volgens mij toe aan het Vlaams Parlement, respectievelijk aan de provincie- en de gemeenteraden om daarop toe te zien. Voor de Vlaamse overheid is daartoe in de schoot van het Vlaams Parlement bij decreet van 19 juli 2002 een commissie opgericht, de Controlecommissie voor Regeringsmededelingen. Deze commissie kan de Vlaamse Regering op haar verzoek adviseren, maar zij kan ook ambtshalve optreden, of na een klacht van een Vlaamse volksvertegenwoordiger.

Wat betreft uw vraag of de titel van burgemeester of minister meegenomen kan worden in partijcommunicatie, kan ik stellen dat dat niet verboden is, maar men mag niet laten uitschijnen dat die partijcommunicatie geldt als overheidscommunicatie. Als een communicatie in de huisstijl van de politieke partij is opgesteld, dan vind ik het niet zo erg dat onder een eventueel interview met mij ook mijn handtekening staat. Als het natuurlijk andersom is en een partijorgaan een communicatie opstelt in de huisstijl van de Vlaamse Regering, dan is het iets anders. Dat is duidelijk.

Maar goed, als er twijfels zijn, dan is er een commissie binnen uw eigen parlement om daarin te trancheren. Tot daar mijn antwoord.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Dank u wel voor het uitvoerige antwoord. Het is een antwoord dat zeer duidelijk is over een materie die niet duidelijk is en waarin er af en toe sowieso wel eens grijze zones zijn. Het lijkt me inderdaad onmogelijk om die grijze zones helemaal uit te klaren, dat erken ik ook. Het is absoluut ook niet mijn bedoeling om hier spijkers op laag water te gaan zoeken, want ik denk dat dat nefast zou zijn voor het vertrouwen dat we hier onderling en in de Vlaamse overheid moeten hebben. Iedereen doet in 99 procent van de gevallen zijn best om die afweging juist te maken.

U zegt zelf dat er een plaats is waar we met klachten terecht kunnen, namelijk de Controlecommissie. Mijn enige onduidelijkheid daarbij is – en misschien zou ik het moeten weten op basis van het reglement – of dat ook van toepassing is op klachten over communicatie vanwege overheidsdiensten. Die commissie heet officieel de Controlecommissie voor Regeringsmededelingen; communicatie vanwege overheidsdiensten lijkt mij persoonlijk geen materie voor die commissie. Mijn vraag is dan waar je als burger naartoe moet, als je daarover klachten hebt.

Mijn tweede vraag is meer algemeen. We hebben de voorbije tijd gezien dat complottheorieën over en het wantrouwen in communicatie hoogtij vieren, en dat is een zorgwekkende vaststelling. Daarnaast stellen we ook vast dat de neutrale overheidscommunicatie, die op de nieuwe sociale media niet geadverteerd wordt, maar gewoon megedeeld, ondergesneeuwd raakt door geadverteerde en gesponsorde boodschappen, hetzij vanuit politieke partijen hetzij vanuit andere organisaties. Hoe kijkt u daarnaar? Moeten wij in de toekomst experimenteren – en het zal vreemd lijken dat ik het voorstel doe – met geadverteerde boodschappen vanuit overheidsdiensten om zo hun boodschappen te pushen? Of kunnen er initiatieven worden genomen om ervoor te zorgen dat de echte, neutrale en volledige informatie bij de juiste mensen, namelijk alle Vlamingen, terechtkomt?

Dat waren mijn twee bijkomende vragen.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Collega Vaneeckhout, bedankt voor uw vraag, want ik vind het eigenlijk wel een heel interessante en belangrijke vraag, maar ook het antwoord is heel uitvoerig. De minister-president zei dat niet alles in regeltjes te vatten is, maar aan de uitleg te zien zijn er toch wel heel wat regeltjes. Sta me toe een persoonlijke noot mee te geven: ik denk dat er altijd een soort van persoonlijke deontologie of voorzichtigheid meespeelt bij twijfel. Mijnheer Vaneeckhout, uw laatste vraag was of een partij de titel van minister-president of burgemeester kan meenemen, maar ik kan u hetzelfde vragen: als Groen een huis-aan-huisblad heeft – ik weet niet hoe jullie dat noemen –, mag er dan gezegd worden: “Jeremie Vaneeckhout, ons parlamentslid in Vlaanderen”? Mag dat dan of niet? Je kunt daar namelijk dezelfde filosofie gaan toepassen.

Ik denk dat het onderscheid maken altijd een evenwicht zoeken is tussen enerzijds overheidscommunicatie en anderzijds partijcommunicatie. Maar ik denk dat het er zelfs bij partijcommunicatie nog altijd op neerkomt om juiste informatie te geven aan je kiezers. Je hebt misschien een andere invalshoek maar ook dan blijft goede informatie doorgeven nog altijd een basisvoorwaarde.

Maar ik wil vooral afronden en zeggen dat ik de minister-president steun. Ik denk dat uiteindelijk het gezond verstand moet zegevieren. Het mooiste voorbeeld dat de minister-president gaf is dat men in een en hetzelfde interview soms vraagt om je beleid te verdedigen, maar daarna ook vraagt naar de visie van je partij. Wat doe je dan? Dan moet het heel duidelijk zijn dat je in het ene geval het beleid verdedigt dat je met de Vlaamse Regering volgt. Langs de andere kant moet je ook het partijstandpunt naar voren kunnen brengen indien daarnaar wordt gevraagd. Maar dat is dan niet als regeringsleider. Dan zie je hoe dun die draad kan zijn. Al moet ik eerlijk zeggen dat dat in Vlaanderen over het algemeen zeer goed verloopt. Minister-president, ik zou zeggen: doe in die richting verder.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Als het gaat over andere overheidsdiensten, mijnheer Vaneeckhout, kunt u altijd de bevoegde minister ondervragen. Dat is uw systeem als toezicht op de uitvoerende macht. Ik denk ook dat daarover klacht kan worden ingediend bij de ombudsman.

Wat experimenteren met adverteren betreft: de Vlaamse overheid adverteert reeds wanneer het gaat om moeilijk te bereiken doelgroepen of als het specifiek voor een bepaalde doelgroep is. Ik denk bijvoorbeeld aan een vaktijdschrift of een tijdschrift dat zich specifiek naar die mensen richt. Dan adverteren wij daar ook in. Als dat voor gedrukte teksten mag, mag dat voor mij ook via de sociale media. Ik denk dat we dat al doen. De vraag is altijd: wat is mijn doelgroep en wat is het meest geschikte kanaal om die te bereiken?

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Dat laatste antwoord is natuurlijk een zeer interessant antwoord, want we hebben een eigen publieke omroep die informatie verspreidt, en die dat op een goede manier doet, wat mij betreft. Maar heel veel mensen halen hun informatie niet meer uit die kanalen maar halen die uit sociale media. En we moeten met Vlaanderen misschien nog actiever nadenken over welke strategie we daar tegenover zetten. Maar ik begrijp dat u daar zeker voor openstaat.

Mijnheer Muyters, u hebt gelijk. Het geldt inderdaad ook voor mijzelf. Ik stel die vraag ook niet per se om ministers te beschuldigen, of om te kijken of zij het naleven. Ik wil vooral zelf geen fouten maken, en dat verwondert u waarschijnlijk niet. Ik ben zelf schepen geweest, en ik ben mij ervan bewust dat het inderdaad

een permanente deontologische afweging is van wat wel en niet kan. Men moet dat eventueel ook wat inschatten.

In die zin ben ik blij dat ik de vraag heb gesteld, omdat ik geloof dat het goed is om dat thema af en toe aan te raken, en op die manier alle geesten scherp te houden bij iedereen. We zijn allemaal iedere dag die deontologische afweging aan het maken. In die zin bevredigt het antwoord van de minister-president mij. Ik dank u alvast voor de gedachtewisseling hierover, en voor het ruime antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Vincent Van Peteghem aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de uitrol van het 5G-netwerk – 2656 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: De heer Van Peteghem heeft het woord.

Vincent Van Peteghem (CD&V): Minister-president, u weet dat wij achterlopen op de beslissingen die moeten worden genomen rond 5G in ons land, of in ieder geval rond de uitrol ervan. De deadlines zijn wel wat opgeschoven maar de Europese Commissie verwacht eigenlijk tegen 30 juni vooruitgang. Het is duidelijk dat die besluiteloosheid toch wat op de zenuwen begint te werken van de Europese Commissie. Ik verwijs daarvoor naar een uitspraak van de Europese commissaris voor Industrie en Interne Markt, die de Belgische kandidatuur voor de vestiging in Brussel van het EU-centrum voor cyberveiligheid toch wat in vraag stelde, vanwege de beveiliging, maar vooral ook omdat er nog altijd geen uitrol is van die 5G.

Uiteraard is die uitrol van zo'n 5G-netwerk heel belangrijk, zeker voor onze economie. We moeten het niet enkel doen om dat EU-centrum voor cyberveiligheid binnen te halen. Het is vooral belangrijk voor de investeringspositie van Vlaanderen en België op het internationale toneel. Voor heel wat internationale bedrijven zal de invoer of de uitrol van 5G een belangrijk aspect en een belangrijke parameter zijn bij het nemen van investeringsbeslissingen. Het zal dan ook van belang zijn dat we die uitrol zo snel als mogelijk in gang zetten.

Los van dat feit en los van de vraag die ik direct zal concretiseren, is er nog iets anders. Ik merk bij een groeiend gedeelte van de bevolking eventueel wat angst vanwege de gezondheidsrisico's na een eventuele uitrol van het 5G-netwerk. Er is weinig wetenschappelijke basis voor die uitspraken, maar we merken wel dat het een probleem vormt. Er begint zich een zekere weerstand op te bouwen. Ik merk dat verschillende burgemeesters daar heel wat vragen over krijgen. Het is belangrijk dat we op dat vlak onze rol spelen.

Minister-president, ik heb drie vragen. Ten eerste, ziet u op korte termijn een mogelijkheid om in het Overlegcomité tot een snelle doorbraak te komen met betrekking tot het 5G-dossier? Ten tweede, hebt u zicht op het belang dat buitenlandse investeerders hechten aan de aanwezigheid van het 5G-netwerk in Vlaanderen? Ten derde, zal de Vlaamse Regering een campagne opzetten om de bevolking te informeren over de stralingsproblematiek, de gehanteerde normen en de economische bijdrage die het 5G-netwerk in ons economisch herstel kan spelen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Voorzitter, dit is inderdaad iets belangrijks. In het Vlaams regeerakkoord is opgenomen dat innovatie en digitale transformatie

een speerpunt van ons beleid vormen en dat het een prioriteit is het 5G-netwerk zo snel mogelijk in Vlaanderen in te voeren.

Tijdens mijn contacten met de federale overheid heb ik dit reeds meermaals aangebracht. Minister Dalle, bevoegd voor media, heeft hierover reeds met federaal minister De Backer overlegd. Hij heeft geduid dat Vlaanderen effectief wil meewerken aan een snelle uitrol van het 5G-netwerk.

Ik wil erop attent maken dat we ons niet hebben verzet tegen de tijdelijke licenties die het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (BIPT) als proef heeft verleend, zonder hierbij over de verdeling van de rechten te spreken. Het feit dat het BIPT tijdelijke licenties heeft gegeven, hebben we gesteund, maar het is natuurlijk noodzakelijk dat de Federale Regering zeer spoedig met een plan naar het Overlegcomité komt waarin de gemeenschappen zich kunnen vinden. Enkel door de samenwerking tussen de gemeenschappen en de gewesten kunnen we tot een goede en ambitieuze uitrol komen die alle aspecten van het dossier omvat. Ik denk dan aan innovatie, media en economie, maar ook aan veiligheid en infrastructuur.

Ik heb hierover al contact gehad met de Federale Regering en wat nu nog een discussiepunt is, is de verdeling van de rechten tussen de federale overheid en de gemeenschappen naargelang het netwerk voor media en data wordt gebruikt. Daar zijn studies over, maar ze zijn niet eenduidig. Daar is nog discussie over.

Ik heb gesuggereerd die discussie te parkeren en de uitrol van het 5G-netwerk te laten voortgaan. We kunnen die rechten, bij wijze van spreken, opslaan op een rekening en ondertussen die discussie voeren. Zo lang de discussie over wat naar de federale overheid en wat naar de gemeenschappen moet gaan de fysieke uitrol van het netwerk niet tegenhoudt, lijkt dit me gezond. Op een bepaald moment zouden we dan kunnen meten wat er op die netwerken gebeurt en zouden we dat kunnen objectiveren. Het is aan de Federale Regering om met een voorstel naar het Overlegcomité te komen.

De beslissing van buitenlandse investeerders om voor een bepaalde investeringslocatie te kiezen, hangt natuurlijk van veel factoren af. De aanwezigheid van een 5G-netwerk nu of in de nabije toekomst is tot nu toe geen al te frequente factor in het beslissingsproces geweest. Het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen (FIT), dat buitenlandse investeringen begeleidt, heeft me nog nooit gezegd dat een investeerder heeft afgehaakt omdat we nog geen 5G-netwerk hebben.

Naarmate de uitrol van het 5G-netwerk in de EU vorm krijgt, verwachten we natuurlijk wel dat deze factor aan belang zal winnen. De buitenlandse investeerders gaan er momenteel van uit dat Vlaanderen, als een innovatieve kennisregio, het nodige zal ondernemen om mee te zijn met de nieuwste technologieën. Daar zetten we ons voor in.

Er is op dit moment geen informatiecampagne gepland naar de bevolking over 5G. Er wordt tegemoetgekomen aan de ongerustheid van sommige mensen door op de site van het Departement Omgeving informatie te geven over 5G. De onderzoekers van het Departement Omgeving beantwoorden ook vragen van de bevolking en andere overheden over 5G. Het Departement Omgeving heeft ook een nieuwsbrief over 5G naar alle lokale besturen verzonden. Gemeenten waar nu al 5G-antennes uitgerold zijn, kregen nog een extra nieuwsbrief met informatie over de antennes.

De voorzitter: De heer Van Peteghem heeft het woord.

Vincent Van Peteghem (CD&V): Minister-president, ik ben zeer tevreden met uw antwoord. Waar ik een beetje schrik voor had was het volgende. In het regeerakkoord hebben wij heel duidelijk gezegd dat de verdeling van de middelen

die vrijkomen uit licenties op een eerlijke manier moeten worden verdeeld. Ik was een beetje bang dat we op den duur in een situatie zouden terechtkomen dat wij degenen zouden zijn die ervoor zorgden dat 5G niet zou worden uitgerold omdat wij geen akkoord hadden over de verdeling van de middelen. Ik vind het voorstel dat u doet, zeer terecht en goed, namelijk dat we verder gaan met de fysieke uitrol van het 5G-netwerk maar dat we tegelijkertijd die middelen en de discussie over de verdeling ervan parkeren in een aparte rekening en een werkgroep en dan achteraf uiteraard die verdeling gaan doen. Ik ben zeer blij dat dat een piste is. Ik hoop dat die piste door de federale overheid gevolgd zal worden.

Wat betreft de communicatie zou ik toch de vraag durven te stellen om daar toch nog even over na te denken of het toch niet mogelijk is om daar een toch iets bredere informatiecampagne rond te doen. Ik ken uiteraard niet het aantal vragen dat daarover bij de verschillende administraties binnenkomt. Ik vermoed dat de weerstand de komende weken en maanden alleen maar zal toenemen. Ik denk dat het belangrijk is dat de inwoners op de juiste manier geïnformeerd worden want er doen heel veel verhalen de ronde maar heel weinig verhalen zijn effectief wetenschappelijk onderbouwd.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Het is inderdaad een belangrijk thema. Ik heb vier puntjes in deze context. Het zijn dingen waar ik al eerder ben op teruggekomen in de verschillende commissies.

Een eerste zaak is de discussie over de veiling. We hebben het er al eerder over gehad. Ik heb de suggestie gedaan om toch alvast met de uitrol verder te gaan. Ik ben blij dat u er over nagedacht hebt of daar zelf op bent gekomen, dat maakt niet uit. Ik weet ook dat federaal minister De Backer zelf een voorstel had gedaan om de middelen te parkeren in een soort van infrastructuurfonds voor digitale ontwikkeling. Dat zijn allemaal oplossingen die in dezelfde richting gaan. Ik neem aan dat er wel een vergelijk met de federale regering uit zal volgen. Het blijft natuurlijk belangrijk om ooit te trancheren wat juist de verdeling moet zijn. Ik heb uw collega minister Dalle daar een aantal weken geleden een vraag over gesteld. Hij heeft mij verteld dat hij niet akkoord is met de conclusies van de studie. Het kan zijn dat hij daar gegronde redenen voor heeft. Dat is een zaak die verder moet worden onderzocht. De oplossing om de uitrol niet tegen te gaan of te laten verdergaan, is alvast een hele goede oplossing.

Wat de veiligheid betreft, moeten we nog een aantal stappen zetten naar de federale collega's. Het gaat dan vooral over welke infrastructuur we toelaten. Er zijn heel veel zorgen over de technologie van Huawei, de Chinese fabrikant die technologisch de beste is, maar waarover heel wat twijfels zijn over veiligheid en dergelijke. Er is een screeningsmechanisme op Europees niveau waar Vlaanderen ook zijn input heeft moeten doen. Is er al enige vordering in dat aspect? Is er al duidelijkheid over welke infrastructuur we in Vlaanderen kunnen toelaten, zeker wetende dat Proximus in het verleden met Huawei heeft samengewerkt? Verwacht u nog verdere stappen van de Europese Commissie in samenwerking met de federale collega's?

Dan is er de discussie over de stralingsnormen. Ik heb dat ook al aan minister Demir gevraagd. Ze heeft gezegd dat ze bereid is om aanpassingen te doen aan de stralingsnormen. We hebben vooral een probleem in Brussel. Dan kijk ik even naar de collega's van Groen. We moeten in Brussel er echt wel voor zorgen dat we geen ongelukken gaan doen want, zoals de heer Van Peteghem terecht aanhaalt, zullen we echt belangrijke zaken verliezen als we de huidige stralingsnormen daar behouden. Collega's van Groen, ik denk dat jullie daar een belangrijke hefboom hebben in verband met het 5G-proof maken van de stralingsnormen daar.

Mijn laatste vraag gaat over desinformatie. Ik denk dat de heer Van Peteghem een heel terecht punt heeft. Waarom zijn zo veel burgemeesters daar bezorgd over? Omdat Proximus bezig is met een 5G-netwerk 'light' uit te rollen. Dat is een soort 4G-plus. De lokale besturen krijgen echter al die bezorgde mails van een kleine, maar heel vocale groep die daarin allerlei complottheorieën ziet. Dat zorgt voor ongerustheid. Je kunt dat de lokale besturen ook niet kwalijk nemen, want niet iedereen beschikt over de juiste technische kennis daarover. Mijn heel concrete suggestie is om Smart Flanders, dat deel uitmaakt van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), een duidelijk pakket voor de Vlaamse besturen te laten opmaken waarin alle informatie staat over wat er eigenlijk aan de gang is en dat er bijvoorbeeld ook nog geen extra zendmasten komen, want dat denken veel burgemeesters die ik heb gesproken. Men moet, met filmpjes of heel duidelijke brochures, aan die lokale besturen duidelijk maken wat er op dit moment juist aan het spelen is. Als Smart Flanders die kennis heeft, moet het daarvoor concreet worden ingezet.

Laat ons vermijden wat er nu in Wallonië gebeurt, waar een aantal gemeenten resoluut zeggen dat er bij hen geen 5G-netwerk komt. Dat is echt enorm gevaarlijk, zeker voor onze economie.

De voorzitter: Mijnheer Vande Reyde, ik wil toch nog meegeven dat u af en toe wegviel. Ik wil niemand verplichten om een headset te gebruiken, maar spreek luid en duidelijk want het is soms heel moeilijk voor de mensen van het woordelijk verslag om u te verstaan.

De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik wil me aansluiten bij de twee voorgaande sprekers. Ik wil er tegelijkertijd op wijzen dat in de Kamer op woensdag 10 juni een aantal vragen zijn gesteld aan minister De Backer. Hij bevestigt dat hij vindt dat we voluit moeten gaan voor de technologie van 5G. Hij bevestigt ook dat in de lopende procedure van de veiling men momenteel de resultaten van de consultaties aan het verwerken is. Men hoopt dat men na de coronacrisis de veiling inderdaad kan organiseren. Als ik het zo tussen de regels van het verslag lees, gaat de minister inhoudelijk akkoord met wat u, minister-president, voorstelt om de discussie over de verdeling eventjes te parkeren, maar intussen wel voluit te gaan voor de technologie van 5G. Hij roept ook op om projecten in te dienen. Ik denk dat we op dat vlak allemaal op dezelfde golflengte zitten.

Als het over communicatie gaat, dan ben ik wel bezorgd. Als je op sociale media ziet voorbijkomen dat 5G zelfs de oorzaak zou zijn van de coronapandemie, dan stel je je toch wel vragen. Met andere woorden: die communicatie is toch wel belangrijk, al is het maar om duidelijk uit te leggen wat een stralingsnorm is. Ik heb dit ook al in andere commissies gezegd, maar je vult dus een potje met stralingen die zowel van 2G, 3G en 4G komen. Als daarbovenop eventueel de stralingen van 5G komen, dan heb je een probleem. Mensen vragen me soms waar 2G dan voor dient? Bankterminals werken nog met 2G. Kunnen banken die innovatief zijn, dan geen accuratere bankterminals gebruiken?

Ik vind het dus heel belangrijk dat we die simpele, technische uitleg via sociale media en websites verspreiden. Ik zou toch vragen om daar meer aandacht aan te besteden, minister-president.

De voorzitter: De heer Vaneckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneckhout (Groen): De heer Vande Reyde kan het nooit laten om mijn fractie in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement aan te spreken. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest heeft zijn eigen autonome verantwoordelijkheden, dus ik stel voor dat we dat ook hierin respecteren. Dat kunnen we niet enkel verdedigen

als het ons goed uitkomt, we moeten ook het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest respecteren om zijn eigen beleid te maken. Collega, uw partij zit mee in die regering, dus u kunt daar dit gesprek voeren, maar misschien moet u veeleer Brussels minister Gatz aanspreken dan hier mijn fractie met de vinger te wijzen.

Ik zie dat minister Demir is aangekomen in de commissie voor de volgende vragen om uitleg. Ze heeft in de plenaire vergadering al een stukje antwoord gegeven op basis van een vraag van de heer Vande Reyde. Ze gaf aan dat er voor wat de stralingen betreft simulaties bezig zijn. De bezorgdheid gaat over een aantal indianenverhalen, waarover ik het eens ben dat we een communicatieplan moeten uitwerken om die recht te zetten. Het is nooit goed als mensen denken dat corona veroorzaakt is door het 5G-netwerk. Dat is totale waanzin en dat moeten we niet alleen maar gewoon vaststellen en er eventueel lacherig over doen, daar moeten we vooral een plan tegenover zetten om dat bij te sturen.

Er is ook een bezorgdheid over de gecumuleerde stralingen, niet van 5G op zich, maar over de hoeveelheid straling die ons leven binnenkomt en wat daarvan de gevolgen zullen zijn. Ik weet dat er al onderzoek naar gebeurt, maar het lijkt me goed, zoals minister Demir heeft geschetst, dat die simulaties worden samengebracht om op basis daarvan correcte communicatie aan de burgers en alle betrokkenen te bezorgen, zodat ze een antwoord op hun bezorgdheden kunnen krijgen.

Wat ons betreft, is ook de geopolitieke thematiek hier niet ver weg. We hadden het daarnet over buitenlandse directe investeringen van onder andere China in onze strategische sectoren, maar je kunt je afvragen of dataveiligheid en communicatie geen strategische sector is, om daar voldoende nauwlettend in te zijn. Dat wordt op het Europese niveau mee aangenomen, maar ook daar lijkt het me niet verstandig om al onze eieren in het mandje van China te leggen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, dank voor jullie bevindingen over dit toch wel belangrijke thema. Ik hoop dat we snel vooruitgang kunnen boeken en tot effectieve implementatie kunnen overgaan. Welke infrastructuur toegelaten is, daar hebben we nog geen beslissingen in genomen. Eerst is het belangrijk dat we een kader hebben waarbinnen we die vraag kunnen oplossen.

Ik heb met veel interesse kennisgenomen van de beslissingen die het VK op dat vlak heeft genomen. Dat land kan worden gezien als niet de meest deloyale bondgenoot van de Verenigde Staten, en toch laat het een mix van infrastructuren toe, zij het niet in de kern van het netwerk, maar wel in de periferie. Die discussie moet nog worden beslecht.

Wat de stralingsnormen van Brussel betreft, ben ik het eens met de heren Vande Reyde en Vaneeckhout. Je zult in mij de eerste verdediger van de bevoegdheden vinden, ik zou hier zelfs meer bevoegdheden willen hebben, maar dat is een andere discussie. Dat wil niet zeggen dat mensen zich er niet over verwonderen dat de hoofdstad van Europa niet voorloopt in een aantal nieuwe ontwikkelingen. Om even terug te keren naar de overheidscommunicatie: dit heb ik nu even niet gezegd als minister-president, maar als Jan Jambon.

We hebben al een deel communicatie opgestart. Ik erger me ook mateloos aan de Billy Fantast-communicatie die er gebeurt over 5G. Het doet me denken aan wat ik heb gelezen in de geschiedenisboeken over wat er gebeurde met de eerste trein tussen Mechelen en Brussel. Dat is ongeveer vergelijkbaar. Het is een ander topic maar een vergelijkbare teneur van communicatie, dus het zal wel van alle tijden zijn.

We hebben de lokale besturen al wel een aantal nieuwsbrieven gestuurd, maar wanneer het 5G-netwerk iets concreter wordt, zal een communicatie naar het

brede publiek zich opdringen om fake news ook in deze kwestie tegen te gaan. Ik ben ervan overtuigd dat we dat ook moeten doen.

De voorzitter: De heer Van Peteghem heeft het woord.

Vincent Van Peteghem (CD&V): Minister-president, collega's, ik ben vooral blij dat er eindelijk vooruitgang geboekt zal worden en dat er hopelijk wat eensgezindheid komt over de werkwijze die we kunnen hanteren om de fysieke uitrol van het 5G-netwerk te kunnen doen. Er zullen nog vragen naar boven komen, voornamelijk over de infrastructuur en de stralingsnormen, maar het is vooral belangrijk dat we nu stappen vooruit zetten en dat we de deadlines van Europa naleven.

Wat communicatie betreft, wil ik nog een ding aanstippen. Ik vind het voorstel van mijnheer Vande Reyde goed om de Vlaamse administratie of Smart Flanders een pakket te laten uitwerken, want de lokale besturen gaan nu vaak zelf aan de slag om informatie op te zoeken, terwijl die informatie vaak verouderd of incorrect is. Ik denk dat het belangrijk is dat de Vlaamse overheid daar een belangrijke rol in speelt, zodat de lokale besturen, die hierover vaak als eerste worden aangesproken, goed geïnformeerd zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de noodzaak van het versterken van de lokale integrale veiligheidscel voor de bestrijding van gewelddadige radicalisering – 2434 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Sarah Smeyers

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Recent waarschuwde de directeur van het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse (OCAD), Paul Van Tigchelt, ervoor dat de dreigingen waarmee ons land te kampen heeft inzake gewelddadige radicalisering en extremisme blijven bestaan, ook tijdens de coronacrisis, en dus blijvende aandacht vereisen. De recente kinderontvoering in Genk heeft ons daar heel hard mee geconfronteerd.

Voor onze fractie vormt de lokale integrale veiligheidscel (LIVC) een onmisbare schakel in het veiligheidsbeleid. De Federale Regering heeft daarom reeds in de vorige legislatuur een wetgevend initiatief genomen. De LIVC is het platform waar op lokaal niveau alle betrokken actoren casuoverleg organiseren betreffende radicalisering. De organisatie van de LIVC's valt onder de bevoegdheid van de burgemeester. De doeltreffendheid en de effectieve werking van de LIVC's hangt in grote mate af van de deelname van alle actoren die op het lokale niveau actief zijn, zoals bijvoorbeeld de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's), scholen, buurtwerkers, integratiediensten, de centra algemeen welzijnswerk (CAW's) en zeker ook de justitiehuisen. Het is aan de deelstaten om een decretaal kader vast te leggen over welke diensten – welke entiteiten – die onder hun respectievelijke bevoegdheden vallen, kunnen deelnemen aan een LIVC. We hebben elkaar daarover al gesproken in deze commissie, daarover zijn al vragen gesteld. Achter de schermen wordt hard gewerkt om dat kader zo snel mogelijk in gereedheid te brengen, zodat de verschillende partijen met het nodige comfort, met de nodige zekerheid, kunnen aanschuiven, zonder daarbij eventueel hun beroepsgeheim te schenden.

De recente gebeurtenissen wijzen op de dringende noodzaak van een versterking van de werking van de LIVC's en wijzen er ook op dat bijvoorbeeld de justitie-assistenten hierbij een cruciale rol te spelen hebben.

Op welke manier en binnen welke timing zult u de werking van de LIVC's versterken, met het oog op een adequate bestrijding van gewelddadige radicalisering?

Wat is de stand van zaken van de door u in het vooruitzicht gestelde decretale regeling?

Wat is het resultaat van de gesprekken die u of uw kabinet heeft gehad met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en wat is de mening of het advies van de VVSG in deze aangelegenheid?

Wat is het resultaat van het overleg met de andere vakministers, meer bepaald over welke Vlaamse diensten in het ontwerp van decreet zullen worden opgenomen?

Wat is de stand van zaken in verband met het samenwerkingsakkoord? Meer in het algemeen, hoe verloopt het overleg tussen de federale overheid en de deelstaten inzake de werking van de LIVC's?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Mijnheer Brouns, we hebben hierover inderdaad al meermaals van gedachten gewisseld, zowel in de plenaire vergadering als in de commissie. Een cruciaal aspect dat de werking van een Lokale Integrale Veiligheidscel (LIVC) versterkt is het regelgevend verankeren ervan. Wij zetten daar prioritair ook op in. In het ontwerp van decreet dat we daarvoor volop aan het voorbereiden zijn, worden, conform de federale wet van 2018, een aantal diensten en voorzieningen die onder de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap vallen, gemachtigd om deel te nemen aan een casuoverleg binnen een LIVC.

Door die machtiging hebben de betreffende diensten en voorzieningen de mogelijkheid om, met het oog op het voorkomen van terroristische misdrijven, op dergelijk casuoverleg geheimen te delen over gemelde casussen, zonder hun eventueel beroepsgeheim te schenden. De diensten en voorzieningen die zouden kunnen deelnemen aan dergelijk overleg worden ruim omschreven, zodat altijd de relevante actoren betrokken kunnen worden.

Daarnaast willen we ook een aantal modaliteiten van deelname decretaal regelen, waaronder de mogelijkheid voor de diensten en voorzieningen om een vaste vertegenwoordiger aan te duiden die deelneemt aan een casuoverleg binnen een LIVC, en een regeling voor de verwerking van persoonsgegevens in hoofde van de deelnemers. Want zonder deze bijkomende modaliteiten zou een LIVC weinig daadkracht hebben.

Wat is de stand van zaken? Wij hebben eerstdaags een ontwerp van tekst kunnen afronden. Dat gebeurt ook in overleg met het rechtstreeks betrokken kabinet van de collega-minister van Binnenlands Bestuur. De tekst zal dan vervolgens voorwerp zijn van een ruimere politieke afstemming, zodat we voor de zomer een finale tekst klaar hebben.

We hebben wel wat extra tijd nodig gehad om juridisch alles af te toetsen, zoals het bewaren en verwerken van persoonsgegevens. Dat moest juridisch correct zijn, en daar hebben we dus wat tijd in gestoken. Het gaat ook om gevoelige zaken. We zijn nu naar die finale tekst aan het gaan.

De VVSG is vooraf bevroegd geweest over wat zij belangrijk vinden voor het ontwerp van decreet. We zijn daar ook mee aan de slag gegaan. Aanvullend op de ruimere politieke afstemming zullen wij nog eens met de VVSG samenzitten rond de tekst.

Wat uw vierde vraag betreft: het overleg met de andere collega-ministers gebeurt eerstdaags. Momenteel, dus onder voorbehoud van het vermelde verdere overleg met de collega-ministers, kunnen de diensten en voorzieningen die zijn opgenomen in drie categorieën worden verdeeld. De eerste categorie bestaat uit de specifieke diensten en voorzieningen, zoals justitiehuisen en centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's), aangezien die steeds, indien relevant en betrokken bij de betreffende persoon, moeten worden uitgenodigd.

Een tweede categorie zijn de algemeen omschreven diensten en voorzieningen. Het gaat dan bijvoorbeeld om jeugdwerkorganisaties en sportverenigingen en andere. De derde categorie bestaat uit de andere diensten en voorzieningen.

Het ontwerp van decreet zal ook een open bepaling bevatten voor andere diensten en voorzieningen die vanuit hun functie, en vanuit een bepaalde expertise of vanwege hun kennis van de betrokkene, geacht worden een noodzakelijke bijdrage te leveren aan de opvolging. Het kan hierbij dus gaan om objectieve expertise, bijvoorbeeld op het vlak van radicalisering, of om persoonlijke expertise op basis van de betrokkenheid bij de persoon die besproken wordt op het casusoverleg.

Dergelijke open bepaling is noodzakelijk omdat niet alle mogelijk relevante diensten en voorzieningen op exhaustieve wijze kunnen worden opgesomd. Ik wil dan ook niets uitsluiten. Ik denk ook dat de burgemeester bij uitstek de persoon is om dat heel goed in te schatten. Daarom voorzien we ook in die derde categorie. Volledigheidshalve moet ik wel opmerken dat deelname enkel mogelijk is indien de betreffende dienst of voorziening hiertoe wordt uitgenodigd door de burgemeester, conform de federale wet van 30 juli 2018.

De besprekingen omtrent het ontwerp van samenwerkingsakkoord werden 'on hold' gezet op het ogenblik dat de Federale Regering in lopende zaken is gegaan. Het is niet duidelijk wanneer we deze besprekingen kunnen hervatten. Maar we gaan daar niet op wachten. Daarom is de voorlopige tekst van het ontwerp van decreet wel zo opgemaakt dat er nadien nog steeds ruimte is voor een samenwerkingsakkoord, zodat we ook snel kunnen gaan.

– Jos Lantmeeters treedt als voorzitter op.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik ben tevreden met uw antwoord en zeker met de categorisering in drie groepen waar er wat ruimte voor vrijheid komt te liggen op het lokale niveau en met het feit dat er ook rekening wordt gehouden met de lokale realiteit. Om de veiligheidsketen zo sterk mogelijk maken, is het belangrijk dat we alle relevante partners die daartoe een bijdrage kunnen leveren, kunnen uitnodigen in een veilige context. Dat is heel belangrijk. Hiermee bieden we die kans.

Het is belangrijk dat het decretale kader als het ware de harde context is, het toegangsticket om te kunnen aanschuiven, maar dat volstaat uiteraard niet. U hebt verwezen naar zeer veel mogelijke diensten en organisaties die kunnen aanschuiven, wat goed is. Maar het is even belangrijk, naast het decreet, dat die diensten, die organisaties, die personen uiteraard goed begeleid en geïnformeerd worden over wat van hen verwacht wordt en hoe het werkt, en dat we parallel aan de implementatie van het decreet een soort informatiecampagne opzetten, dat er vorming en begeleiding wordt geïnstalleerd voor die mensen die aanschuiven aan een LIVC.

Minister, voorziet u parallel aan het decreet dat binnen afzienbare tijd in werking treedt, dat wij al die diensten die kunnen aanschuiven, daarbij gaan begeleiden en

vormen en dat er een informatiecampagne zal worden opgezet die de nodige aandacht schenkt aan de LIVC's zodat we ze daadwerkelijk kunnen versterken?

De voorzitter: Mevrouw Blanquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Minister, dat deze veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme een belangrijke rol spelen binnen de lokale aanpak van radicalisering en vroegdetectie, staat buiten kijf. De structuur van de LIVC's zit verankerd in het federale Actieplan Radicalisme. De LIVC brengt de politiediensten, de diensten van het lokale bestuur en de lokale sociale preventieve organisaties samen voor een casusgerichte aanpak van geradicaliseerde individuen.

(Opmerkingen van de voorzitter)

Ben ik nu beter verstaanbaar? *(Instemming)*

Als we gaan kijken naar cijfers van de IPZ, tonen deze aan dat de grote meerderheid van de Vlaamse gemeenten al een LIVC heeft, maar er blijken nog steeds 22 Vlaamse gemeenten te zijn die er nog geen hebben. Daarom heb ik enkele kleine bijkomende vragen en opmerkingen.

Minister, welke initiatieven neemt u om ervoor te zorgen dat de wettelijke verplichting tot het oprichten van een LIVC ook nageleefd wordt? Staan er sancties op het niet-oprichten van een LIVC? Op welke termijn denkt u dat LIVC's opgericht zullen zijn in alle Vlaamse gemeenten?

U geeft aan dat het cruciaal is dat de justitiehuzen deelnemen aan het LIVC voor de dossiers waarvoor ze een mandaat hebben. Nemen de Vlaamse justitiehuzen momenteel al deel aan het LIVC? Zo ja, welke? Zo nee, welke initiatieven neemt u dan om dit te bewerkstelligen?

Wij vragen ons ook af welke andere initiatieven u precies neemt om radicalisering op het lokale niveau aan te pakken.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Ik hoor dat het decreet wat vertraging heeft opgelopen. Het is een heel ongewone periode geweest, dus ik heb daar alle begrip voor. Het stemt me positief dat het ontwerp van decreet er deze zomer aan komt.

Ik had nog een bijkomende vraag: u maakt een onderscheid tussen drie categorieën, waarvan de eerste en derde mensen zijn die professioneel met die radicalisering bezig zijn, maar dan is er ook de tweede categorie waaronder sportverenigingen, jeugdverenigingen en het jeugdwerk vallen. Als het decreet er eenmaal is, denk ik dat het noodzakelijk is om die sport- en jeugdverenigingen mee te krijgen en dat zij zeer goed geïnformeerd en gesensibiliseerd moeten worden over wat dat decreet nu juist inhoudt en voor hen betekent. Als zij dan aanschuiven aan de tafel, moeten ze heel goed weten over wat zij kunnen betekenen voor de strijd tegen het radicalisme.

De voorzitter: Ik wil even aankondigen dat van het volgende maandloon van de parlementariërs 100 euro in mindering wordt gebracht en dat daarvoor een headset wordt aangekocht. Want ook u was redelijk onduidelijk, mevrouw De Vreese. Het is voor de mensen in Brussel die bezig zijn met het woordelijk verslag, maar ook voor de minister, heel moeilijk wanneer sommige woorden wegvallen. Het is opvallend hoe groot het verschil is tussen mensen met een headset en zonder. Als u 100 euro van uw spaargeld, vakantiegeld of loon daaraan spendeert, zult u heel veel mensen gelukkig maken.

Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhul Demir: In uw vraag over de tweede categorie, is het zo dat wij een draaiboek aan het opstellen zijn en dat wij alle betrokken ministers, bevoegd voor Jeugd en voor Sport, hierbij zullen betrekken. Het draaiboek dat wij maken, zullen we heel nauwkeurig met de mensen die in het LIVC zetelen, doornemen. Die oefening loopt nu. Daarom is het ook belangrijk dat als dit is afgeklopt, we dit individueel met elke betrokken minister overlopen zodat alles gestroomlijnd kan verlopen.

Mevrouw Blancquaert, zoals u weet, is dat federaal geregeld. Ik kan dat niet verplichten. Ik kan wel een vriendelijke brief naar die 22 gemeentes sturen. Ik zal ook mijn federale collega daar attent op maken, want het is belangrijk dat alle lokale besturen op de hoogte zijn.

De justitiehuisen zitten vandaag nog niet automatisch in de LIVC. Door het decreet wordt dat wel mogelijk. Ik denk dat dat heel belangrijk is. Ik hoor toch ook van heel wat burgemeesters, mijnheer Brouns, dat zij dat absoluut vragen. Het lijkt mij de logica zelve, dus ik denk dat dat een goede beslissing is.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, ik ben aangenaam verrast door de indeling in drie categorieën. We kunnen niet voldoende benadrukken hoe belangrijk het is om zo allesomvattend mogelijk te zijn voor wat de samenstelling van die keten betreft. We moeten alle mogelijke partners rond de tafel brengen. Zelf heb ik ooit ervaren dat jeugdverenigingen en sportverenigingen in eerste instantie verbaasd reageren als je hen erop aanspreekt dat ze als het ware voelsprietten moeten ontwikkelen voor bepaalde gedragingen van jongeren die kunnen wijzen op extreem gedrag.

Die lokale integrale veiligheidscellen zijn uiteraard ontstaan in een bepaalde context rond gewelddadig extremisme en radicalisering, maar vandaag wordt het opengetrokken naar extremistisch gedrag dat neigt naar een bedreiging voor de openbare veiligheid in de brede context. Zowel ter linker- als ter rechterzijde zijn er extreme gedragingen en dat gaat ook veel breder. De focus moet echt liggen op extreem gedrag dat leidt tot een bedreiging voor de brede samenleving. We moeten daarrond zoveel mogelijk partners sensibiliseren en hen de kans bieden om aan het lokale veiligheidsbeleid mee te werken.

Minister-president, ik kijk uit naar het decretale kader, en zoals u ook hebt aangekondigd, naar de begeleiding, zodat we een sterk lokaal veiligheidsbeleid kunnen voeren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Zuhul Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de uitrol van het nieuwe personeelsplan voor de justitiehuisen, en de gevolgen voor de justitiehuisen en de individuele justitieassistenten – 2514 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): De justitiehuisen vervullen een belangrijke rol in het Vlaamse beleid. Het decreet van 29 april 2019 lijst de doelstellingen en opdrachten van de justitiehuisen op. Daarnaast wordt in het huidige beleid terecht de nadruk gelegd op de belangrijke rol van de justitieassistenten, die bijvoorbeeld recentelijk

nog een nieuw mandaat kregen voor de opvolging van daders van huiselijk geweld die een maatregel van tijdelijk huisverbod krijgen. De toenemende opdrachten van de justitieassistenten vereisen de nodige ondersteuning en maatregelen vanwege het beleid.

Minister, u hebt in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement gesteld dat het personeelsplan voor de justitiehuisen rond is en er zeer binnenkort 130 bijkomende justitieassistenten zullen worden aangeworven.

In antwoord op mijn schriftelijke vraag hebt u gesteld dat de werklastmeting niet alle opdrachten van de justitieassistenten mee in rekening brengt. Zo worden de opdrachten in het kader van slachtofferonthaal niet meegerekend. Het instrument werklastmeting heeft tot doel een indicatie te krijgen van de verdeling van de beschikbare en eventueel bijkomende personeelscapaciteit aan justitieassistenten in functie van de actuele totale werklast. Het instrument werklastmeting laat niet toe conclusies te trekken over de werkbelasting van individuele justitieassistenten.

De resourceplanning daarentegen is een instrument dat ter beschikking wordt gesteld aan de leidinggevende als een hulpmiddel om de werklast op een gelijkwaardige manier te verdelen over het beschikbaar personeel binnen eenzelfde team. In de resourceplanning wordt het aantal uren dat een justitieassistent nodig heeft om zijn of haar dossiers te behandelen, vergeleken met het aantal beschikbare uren. Daarbij wordt rekening gehouden met het werkregime en de afwezigheden. Als de justitieassistent niet-dossiergebonden en dus structurele taken opneemt, wordt dat op een andere manier verrekend.

Ook hier gaat het in eerste instantie om de burgerrechtelijke en strafrechtelijke opdrachten, al bevat de resourceplanning wel een luik waarin een overzicht wordt gegeven van de interventies in het kader van slachtofferonthaal. De planning is voor de leidinggevende ook slechts een van de elementen om rekening mee te houden bij de dossierverdeling. Het instrument is een hulpmiddel naast andere elementen die de leidinggevende in rekening kan brengen. Net zomin is het de bedoeling dat alleen de werklastmeting zou bepalen hoe het personeel wordt verdeeld.

Minister, de justitiehuisen vormen een zeer belangrijk instrument in het Vlaamse beleid inzake justitie. De manier waarop de justitiehuisen functioneren is dus van cruciaal belang, zeker rekening houdend met de toenemende taken die ze krijgen wegens bepaalde – terecht – beleidskeuzes zoals bijvoorbeeld de bestrijding van huiselijk geweld of radicalisering. Hoe ziet u het functioneren van de justitiehuisen nu en in de toekomst? Wat is uw visie op de werking van de justitiehuisen en hoe wordt dit geconcretiseerd in het personeelsplan?

Wat is de concrete inhoud van het personeelsplan en wat zijn de gevolgen voor de verschillende justitiehuisen afzonderlijk? Waar zullen de nieuw aangeworven justitieassistenten worden ingezet? Wat is de timing daarvan? Welke criteria werden daarbij gehanteerd, rekening houdende met het feit dat zowel de werklastmeting als de resourceplanning niet alle opdrachten van de justitieassistenten in rekening brengen?

Hebt u bij de concrete uitrol van het personeelsplan ook overleg gepleegd met de betrokken actoren op het terrein, in de eerste plaats uiteraard de justitiehuisen en de justitieassistenten of de leidinggevende?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: De positie van de justitiehuisen als schakel binnen de strafrechtsketen nog verder versterken, dat is een principe dat we met z'n allen onderschrijven, denk ik.

Ik wil inzetten op een snelle, kordate en consequente opvolging en een responsabiliserende begeleiding van hen die de regels overtreden, om zo recidive te beperken en nieuwe slachtoffers te voorkomen. Om de justitieassistenten daarbij te ondersteunen wil ik investeren in een beleid rond en tools voor risicotaxatie en risicomangement, maar wil ik hun ook op andere vlakken meer methodologische ondersteuning bieden, bijvoorbeeld bij de burgerrechtelijke opdrachten. Daarnaast wil ik de justitieassistenten verder professionaliseren door in te zetten op opleidingen, rond de kindreflex en seksueel geweld. Die opleidingen staan al gepland voor dit jaar.

Om mijn beleid en visie in de praktijk vorm te geven is er effectief een nieuw personeelsplan in voorbereiding. Hier wordt onder andere voorzien in de aanwerving van justitieassistenten, zowel voor daderbegeleiding als voor slachtofferonthaal, in medewerkers voor het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht (VCET) en in enkele andere profielen die ter ondersteuning ingezet worden van de gehele organisatie en mee uitvoering geven aan een aantal beleidsprioriteiten. Ik zal bijvoorbeeld enkele psychologen aanwerven die mee vorm zullen geven aan risicotaxatie en -management binnen de justitiehuizen. In totaal gaat het om 127 extra vte's.

Voor de zomer zal ik dit personeelsplan naar de regering brengen, zodat de aanwervingen op 1 september kunnen starten. Voor een gedeelte van deze invulling kan een beroep worden gedaan op bestaande wervingsreserves, voor de overige functies zullen nieuwe wervingsprocedures opgestart moeten worden.

Voor de concrete verdeling van het personeel over de verschillende justitiehuizen baseer ik me op alle gegevens die ik ter beschikking heb: de werklastmeting, de resourceplanning, de input vanuit justitiehuizen zelf, mijn beleidsprioriteiten, bijvoorbeeld rond seksueel geweld, en een aantal nieuwe mandaten en projecten. Uiteraard wordt rond dit alles ook overleg gepleegd met het terrein en het management. Ook inzake de uitrol van het personeelsplan zal dit het geval zijn en zal ik ook voorzien in een opvolging, evaluatie en eventuele bijsturing. Bovendien wordt het personeelsbudget in 2023 nog eens verhoogd met 5 miljoen euro, waardoor ik opnieuw extra kan investeren in de justitiehuizen.

Op 4 juni is het plan ook met de vakorganisaties besproken en goedgekeurd. Nu ligt het ter nazicht bij de Inspectie van Financiën.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Dank u, minister, voor dit duidelijke en toch wel concrete antwoord. Het gaat over 127 vte's en de aanwerving zou in september van start kunnen gaan, deels via bestaande wervingsreserves, deels via nieuwe aanwervingsprocedures, heb ik genoteerd.

U zegt dat u de justitiehuizen wilt versterken en u spreekt over een snelle, kordate opvolging van daders, risicotaxatie – daar gaan we het straks nog even over hebben –, andere ondersteuning en een opleiding rond de kindreflex en seksueel geweld. Daar staan wij absoluut achter.

Nu, u hebt gezegd dat u bij de aanwerving ook formeel zoekt naar mensen die gaan instaan voor slachtofferonthaal. Slachtofferonthaal was niet een van de scopes die bij de werklastmeting betrokken was. Op welke manier zullen de bijkomende medewerkers voor slachtofferonthaal dan worden aangesteld en op welke manier zullen ze worden toegewezen aan de verschillende justitiehuizen? Zijn daarvoor objectieve parameters voorhanden? Kunt u daar wat meer toelichting bij geven?

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Minister, de justitiehuizen en justitieassistenten vervullen een belangrijke rol, en dienen dan ook voldoende ondersteund

te worden. En aangezien de bevoegdheden en de taken van de justitieassistenten steeds toenemen is het ook aan te moedigen dat er wordt voorzien in extra personeel.

In antwoord op mijn schriftelijke vraag nummer 446, gaf u reeds aan meer te willen investeren in de justitieassistenten van de dienst Slachtofferonthaal, dit om het tempo van de slachtoffers en nabestaanden nog meer te kunnen volgen. Daarnaast gaf u ook aan meer te gaan investeren in intervisie en supervisie. Het is inderdaad zeer belangrijk dat er ook aandacht wordt besteed aan het welzijn van de justitieassistenten zelf, zodat ze de slachtoffers kunnen blijven ondersteunen. Minister, hebt u al initiatieven genomen om te investeren in intervisie en supervisie? Ik dank u.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik heb van in het begin gezegd dat ik meer wil inzetten op slachtofferonthaal, omdat ik in de cijfers ook zag dat dat een scheeftrekking is. Ik versta wel dat daderbegeleiding heel wat opsloopt, maar ik vind 33 justitieassistenten die met slachtofferonthaal bezig zijn veel te weinig, zeker als we weten vanwaar we komen. En als we weten waarom die justitiehuizen destijds zijn opgericht, denk ik dat we ook veel proactiever moeten zijn richting de slachtoffers. Nu gebeurt dat wat meer afwachtend.

Op dit moment zijn we op het terrein aan het kijken naar de bevraging bij de justitiehuizen maar ook bij de magistratuur, om te zien wat daar exact nodig is. Bij de aanwervingen zullen we daar natuurlijk rekening mee houden als we bepalen hoeveel extra personeel er precies naar slachtofferonthaal zal gaan. Maar ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat het zeer belangrijk is om daarin te investeren.

Mevrouw Blanckaert had ook een vraag rond het welzijn van de justitieassistenten. Wij zetten heel fel in op opleidingen, men is daar ook vragende partij voor. Ook het feit dat er extra justitieassistenten komen is welgekomen. Die assistenten hebben dan ook voldoende tijd om hun dossiers te behandelen, want op het terrein is daar echt veel vraag naar. Daarnaast doen wij ook alles rond instrumenten, tools en risicotaxatie. Daar waar we ze kunnen ondersteunen zullen we dat uiteraard doen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Zoals ik al zei kan de versterking van de justitiehuizen en het inzetten op de opvolging van daders, maar zeker ook op slachtofferonthaal, absoluut op onze ondersteuning rekenen. Uit uw tweede antwoord leid ik nu af dat, met betrekking tot slachtofferonthaal, toch nog niet duidelijk is wat de verschillende noden zijn in de verschillende justitiehuizen – of heb ik het fout, minister? Anders gezegd: hoeveel van die 127 bijkomende medewerkers die zullen worden aangeworven voor de verschillende justitiehuizen, zullen met betrekking tot dat onderdeel worden ingezet? Ik hoop dat u daar snel verder werk van zal kunnen maken.

En verder hoop ik dat die plaatsen ook op een goede manier ingevuld kunnen raken. Maar dit personeelsplan is heel belangrijk. Dat is de eerste stap. Goede werving en opleiding en verdeling over de verschillende justitiehuizen is natuurlijk een volgende belangrijke stap, die ik met veel interesse van hieruit verder zal opvolgen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers, ik stelde vast dat u in uw laatste tussenkomst nieuwe vragen stelde.

Katrien Schryvers (CD&V): En ik mag dat niet, voorzitter.

De voorzitter: Klopt, en dat weet u goed genoeg. (*Gelach*)

Maar het was een goede poging.

Minister Demir, wenst u daar nog op te antwoorden of neemt u dat mee voor een volgende discussie? U kunt ook schriftelijk antwoorden.

Minister Zuhail Demir: Ik wil er wel kort op reageren, voorzitter. De bevraging bij de justitiehuisen is natuurlijk wel gebeurd. Excuseer als het niet duidelijk was. Wij zijn nu aan het kijken met de magistratuur, omdat we vandaar wel wat reacties krijgen. We zullen sowieso wel richting twintig extra justitieassistenten gaan wat het slachtofferonthaal betreft. Dat is bijna een verdubbeling. Maar pin me daar niet op vast, het kunnen er ook meer zijn. Maar de nood is wel hoog.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Ik dank de minister voor haar aanvullend antwoord. Ik herhaal wat ik daarjuist heb gezegd: ik zal dat verder opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de versterking van de bestuurlijke aanpak van georganiseerde en ondermijnende misdaad op lokaal niveau – 2614 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, in uw beleidsnota wees u er terecht op dat in de strijd tegen georganiseerde misdaad, naast de strafrechtelijke aanpak, ook een bestuurlijke aanpak nodig is.

Het zijn vooral de lokale besturen die rechtstreeks in contact komen met de activiteiten van criminele ondernemers en organisaties. Een aantal van die lokale besturen, zeker in de grensstreek met Nederland, hebben reeds een aantal projecten ontwikkeld en ervaring opgedaan vanop het terrein.

We kunnen gerust stellen dat in Vlaanderen de bestuurlijke aanpak van de georganiseerde misdaad zich bottom-up ontwikkeld heeft. Voor die lokale initiatieven bestaat zelfs belangstelling op Europees niveau.

Zoals eveneens met betrekking tot het vorige thema rond de lokale integrale veiligheidscellen (LIVC's) aan bod is gekomen, ontbreekt ook in de strijd tegen de georganiseerde misdaad nog steeds een sterk decretaal kader om die strijd effectief te kunnen aangaan. Minister, daarom hebt u terecht een decretaal kader in het vooruitzicht gesteld om op basis van een integriteitsonderzoek – daarvoor bestaat in Nederland al een kader en federaal is er al een weg afgelegd maar de laatste puzzelstukjes moeten nog worden gelegd – vergunningen, toelatingen, subsidies, concessies, overheidsopdrachten en vastgoedtransacties, allemaal handelingen op het lokale niveau, te kunnen weigeren, schorsen of intrekken ingeval we te maken hebben met georganiseerde misdaad of minstens een ernstige of concrete dreiging daartoe.

Zeker in de regio waar ik zelf woonachtig ben, de grensstreek met Nederland, het gebied dat ik zeer goed ken, is dit zeer belangrijk. Recent nog verscheen in de pers

een artikel over de Mexicaanse drugskartels die steeds beter hun weg vinden in Zuid-Nederland en die zich gespecialiseerd hebben in bijvoorbeeld crystal meth, een synthetische drug die uitermate verslavend is. De Nederlandse politie maakt zich daarover terecht zeer grote zorgen en volgens criminoloog Cyrille Fijnaut, specialist in georganiseerde misdaad, is er een duidelijke evolutie in Nederland waarbij dat niet enkel meer een import- en doorvoerland is maar ook meer een productieplaats wordt. Hij wijst erop dat het produceren van drugs een veel grotere impact heeft op de samenleving en dat ook in Vlaanderen al verscheidene dergelijke labo's ontdekt zijn in de grensstreek. U hebt ongetwijfeld de voorbije jaren in de media kunnen volgen dat het afval werd gedumpt in onze provincie. Interessant is ook dat wat de aanpak ervan betreft, hij wijst op de noodzaak van een goede betrokkenheid van de gemeentebesturen en dat ook daar weer het lokale niveau, dat dicht bij de mensen staat, helaas de minder goede gedragingen van mensen het eerste ziet en ervaart.

De lokale besturen spelen een zeer belangrijke rol in het veiligheidsbeleid, zoals al is benadrukt. Samenwerking en informatie-uitwisseling klinkt heel eenvoudig maar zijn zeer belangrijk, inzonderheid tussen de lokale besturen de lokale politie en alle veiligheidsdiensten.

De VVSG heeft er terecht op gewezen dat in het kader van de bestrijding van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit heel wat instrumenten federaal geregeld zijn en een goede afstemming tussen de drie betrokken bestuursniveaus, het federale, het Vlaamse en het lokale, zeer belangrijk is.

Er is ook een kader nodig inzake de gegevensuitwisseling in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit en ondermijning tussen de overheden, zodat alle overheden hun handhavingsbevoegdheden ten volle kunnen benutten. Het is volgens de VVSG onduidelijk hoe de afstemming zal verlopen met het federale justitiële niveau en de politionele gegevensbanken en moraliteitsonderzoeken uit de federale wetgeving.

Minister, wat is de stand van zaken in verband met het decretaal kader inzake de aanpak van de georganiseerde en ondermijnende misdaad?

Op welke wijze wordt bij het uitwerken van dit decretaal kader rekening gehouden met de ervaring van de bestaande good practices bij een aantal lokale besturen?

Op welke wijze is de VVSG betrokken bij de uitwerking van dat decretaal kader? Zal er voor de toepassing van het decretaal kader voorzien worden in ondersteuning van de lokale besturen?

Is er ook overleg en afstemming met het federale beleidsniveau zoals door de VVSG naar voren werd gebracht?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Op 5 juni 2020 kwam de werkgroep bestuurlijke handhaving van ondermijnende criminaliteit samen, nadat enkele eerdere data onmogelijk waren geworden door de coronamaatregelen. Omdat de opmaak van dit decretaal kader verschillende partners aanbelangt, is deze werkgroep in eerste instantie samengesteld uit vertegenwoordigers van mijn kabinet, de Vlaamse administratie, de politie, de VVSG, de Arrondissementale Informatie- en Expertisecentra (ARIEC's) en de academische wereld. Samen met hen zal ik de krijtlijnen van dit decretaal kader uittekenen. In een tweede fase zullen deze krijtlijnen teruggekoppeld worden naar een stuurgroep, waar ook het openbare ministerie, vertegenwoordigers van de federale overheid, de verschillende inspectiediensten en vertegenwoordigers van een aantal steden en provincies in zullen zetelen.

Een tweede bijeenkomst van deze werkgroep is gepland eind augustus, en in september zal de voltallige werkgroep een werkbezoek brengen aan de bevoegde dienst van de Wet Bibob (Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur) in Nederland. Daarnaast zal deze werkgroep de komende maanden het volgende doen: ze zal een inventaris maken van de vergunningen, machtigingen, toestemmingen, toelatingen, accreditaties, erkenningen, concessies, individuele ontheffingen en vrijstellingen die hun grondslag vinden in Vlaamse regelgeving. Daarnaast zal ze een eerste werktekst voor een decreetale regeling maken, waarin die elementen die op decretaal niveau kunnen worden uitgewerkt, worden opgenomen. Ze zal contacten leggen met de andere bevoegde bestuursniveaus om de mogelijkheden van samenwerkingsakkoorden te onderzoeken en zal ook nagaan welke infodeling we nodig hebben met bijvoorbeeld politiedatabanken.

Niet alleen wordt er rekening gehouden met de gedocumenteerde ervaringen en good practices van lokale besturen, maar de lokale besturen worden ook in een eerste fase opgenomen in de werkgroep via de VVSG en in een tweede fase ook betrokken bij de bijkomende stuurgroep, onder andere door de opname van vertegenwoordigers van politie en gemeentebesturen.

De VVSG maakt deel uit van de werkgroep. Het Nederlandse voorbeeld geeft aan dat de ondersteuning van de lokale besturen, in het bijzonder de kleinere gemeenten, cruciaal is voor een goede werking van dit soort regelgeving. Daar zullen we dan ook de nodige aandacht aan schenken, want als we dat niet doen, dan verschuift die criminaliteit zich naar de kleinere gemeenten. We zullen dat echt meenemen in het hele vraagstuk. Uiteraard zijn ook de grensgemeenten belangrijk, mijnheer Brouns. U zult daar ook kunnen over meespreken, want we zien daar een aantal fenomenen waarvoor we de nodige aandacht moeten hebben.

Het regeerakkoord en mijn beleidsnota voorzagen al dat er samenwerkingsakkoorden zullen worden gesloten om de informatie-uitwisseling tussen de verschillende overheidsniveaus, zoals de federale overheidsdiensten als de Bijzondere Belastinginspectie (BBI) en de sociale inspectie (SI), de politie en het parket mogelijk te maken. Dit zal uiteraard het nodige overleg vergen.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, ik ben blij dat u aandacht hebt voor de kleine gemeenten. Die hebben het op dat vlak extra moeilijk. Zowel inzake capaciteit als inzake competenties is het niet vanzelfsprekend om als bestuur de strijd aan te gaan met de georganiseerde misdaad.

U verwijst terecht naar de Bibob-wetgeving. Dat is het Nederlandse model dat we in België aan het kopiëren zijn. Ik heb begrepen dat dat op het federale niveau nog niet finaal is goedgekeurd, maar het is cruciaal om het Vlaamse kader te kunnen bouwen want de integriteitsbeoordeling moeten we natuurlijk wel kunnen vragen als deel van de beoordeling van vergunningen op het lokale niveau. Vanaf het ogenblik dat er signalen zijn dat het nodig is, dan moet het federale kader er zijn. De integriteitsbeoordeling moet er zijn om het Vlaamse kader te kunnen realiseren.

Een aspect dat we daarbij zeker moeten meenemen, is het uitwisselen van data. Er zijn heel wat databanken vandaag, maar het koppelen of uitwisselen van informatie daartussen, zeker met dit soort fenomenen, is nog ondermaats. Ik denk bijvoorbeeld aan zogenaamde flexacties, die zowel Vlaamse als federale inspectiediensten samen met politionele diensten, justitie en lokale besturen rond de tafel brengen. Als ze elk hun informatie bij hebben, zie je vaak dat het koppelen daarvan heel moeilijk is. Als je de databank waarin alle vergunningen zitten, kunt koppelen aan de burgerlijke stand, zie je dat het ene niet verenigbaar is met het andere. Ik wil dus pleiten voor het koppelen van databanken in functie van de strijd daartegen.

Minister, in welke mate zult u bij het uitwerken van een decretaal kader apart aandacht hebben voor een geïntegreerde databank voor het uitwisselen van informatie?

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Minister, ik sluit me aan bij het standpunt van de heer Brouns, dat de strijd tegen de georganiseerde en ondermijnende misdaad niet alleen op strafrechtelijk, maar ook op bestuurlijk vlak moet worden gevoerd. We horen dat u hiervoor een decretaal kader zult uitwerken. De cruciale vraag hierbij is echter wel welke bestuurlijke wapens u via dat decreet zult aanreiken aan de lokale besturen om die strijd te voeren, want in uw beleidsnota komt u eigenlijk niet verder dan een integriteitsonderzoek dat verplicht zou worden opgelegd bijvoorbeeld bij de aflevering van vergunningen.

Als we naar onze noorderburen kijken – het is hier al even aangehaald, met de Wet Bibob –, dan denk ik verder ook nog aan de Wet Damocles, de Wet Victor, de Wet Victoria, de Nederlandse Onteigeningswet, de wet OM-afdoening en de Algemene wet bestuursrecht. Ik denk dat onze noorderburen op dat vlak echt wel enkele lichtjaren voorsprong hebben.

Minister, welk geloofwaardig zwaar bestuurlijk wapenarsenaal wilt u naast het reeds aangekondigde integriteitsonderzoek tijdens de huidige legislatuur decretaal aanreiken aan de lokale besturen om een efficiënte bestuurlijke bestrijding van georganiseerde en ondermijnende misdaad door die besturen mogelijk te maken?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Informatiedeling, weten welke databanken er zijn, dat is al heel belangrijk in dit land. Die oefening loopt: welke databanken bestaan er? Welke informatiedeling hebben we nodig? Dat zijn we allemaal in kaart aan het brengen om vervolgens samenwerkingsakkoorden te sluiten om dat allemaal te stroomlijnen en efficiënt te laten verlopen voor lokale besturen.

Mevrouw Blancquaert, Nederland staat inderdaad voor op ons, dat kan ik niet ontkennen. We gaan daar een werkbezoek brengen om te zien hoe ze dat in de praktijk doen.

Wat hefbomen betreft, zijn er verschillende mogelijkheden, bijvoorbeeld op het vlak van milieuhandhaving: burgemeesters kunnen een zaak sluiten, op basis van data die men heeft, voordat men een vergunning moet verlenen. Wij kijken dus naar een arsenaal aan maatregelen die voorhanden moeten zijn om lokale overheden te bemannen.

Ik denk dat het heel frustrerend is – en ik hoor dat ook van veel burgemeesters – dat bepaalde zaken om een vergunning vragen, terwijl men weet, maar niet kan hardmaken, dat die zaken zich met witwassen bezighouden. De bedoeling is om op basis van wat we nu aan het doen zijn, zoiets mogelijk te maken. De oefening loopt en we zullen een arsenaal aan maatregelen in handen van lokale besturen kunnen geven, die daar trouwens ook vragende partij voor zijn. Ik denk dat dat zeer frustrerend is voor onze burgemeesters, die daar enorm hard op inzetten, maar toch tegen een muur botsen. Ik hoop dat zij hiermee voldoende in handen hebben om aan het werk te gaan.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Dank u wel, minister, voor uw antwoorden.

Zowel bij deze vraag als bij mijn vorige is de essentie steeds om tot een zo sterk mogelijk lokaal veiligheidsbeleid te komen en daarvoor moeten we effectief zoveel

mogelijk instrumenten in handen van die lokale besturen geven, zodat zij dat op het terrein kunnen waarmaken. Als er iets is wat we de voorbije decennia geleerd hebben uit de verschillende veiligheidschrisissen die ons land gekend heeft – van de Bende van Nijvel over het Heizeldrama tot de de zaak-Dutroux –, is het dat er een gebrekkige informatie-uitwisseling en gebrekkige samenwerking is tussen alle partners binnen de veiligheidsketen. De initiatieven waarover we het vandaag gehad hebben, zijn natuurlijk altijd met het oog op het versterken van het lokale veiligheidsbeleid, met name de informatie-uitwisseling, zodat dat op een veilige manier kan, met respect voor het beroepsgeheim. Ik denk dat we daar de juiste weg ingeslagen zijn. U hebt in ons een bondgenoot om die weg te blijven volgen, zodat we die lokale veiligheid kunnen versterken.

Het is ook aangehaald dat er ook kleine gemeentes zijn die zowel op het vlak van capaciteit als op het vlak van competenties onvoldoende uitgerust zijn. Er zijn vandaag organisaties, zoals het ARIEC, maar ook de politiediensten. Ik denk dat we moeten nadenken over de schaal waarop die opereren. Er zijn heel wat voorbeelden van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden in Vlaanderen. Misschien is dat een piste. Maar in ieder geval denk ik dat het de juiste weg is om de lokale besturen voldoende slagkracht te geven. Een decretaal kader is natuurlijk maar één ding, we zullen ook federaal moeten blijven aandringen op dat model, zoals het in Nederland bestaat, om uiteindelijk heel effectief te kunnen strijden tegen georganiseerde misdaad.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over risicotaxatie bij de begeleiding van ex-gedetineerden – 2677 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Adeline Blancquaert aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over risicotaxatie en risicomangement – 2759 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Jos Lantmeeters

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, bedankt om mijn vraag aan de agenda toe te voegen. Als u de inhoud ziet, dan zult u zien dat ze over de risicotaxatie gaat, niet over radicalisering.

We hebben vorige week gelezen dat u de begeleiding van geradicaliseerde ex-gedetineerden over een andere boeg wilt gooien, minister. U wilt daarbij niet langer imams betrekken, maar wel samenwerken met organisaties die extremisme en radicalisering bij moslims begeleiden, met de hulp van een divers team van theologen, psychologen, therapeuten en maatschappelijk werkers.

Minister, mijn vraag gaat vooral over de justitiehuisen die u een risicoanalyse wilt laten maken voor elke geradicaliseerde ex-gedetineerde. "Sommigen hebben nood aan duiding bij hun geloof of nauwe opvolging door de politie en lokale veiligheidscellen, anderen voornamelijk psychologische of psychiatrische hulp. En voor sommigen het totaalpakket." Dat is het citaat dat we konden lezen in de pers, minister.

Reeds eerder hebt u in antwoord op mijn vraag om uitleg in verband met de aanpak van seksueel geweld gesteld dat u de problematiek van de risicotaxatie wetenschappelijk wilde laten onderbouwen vanuit een werkgroep. Ook in uw beleidsnota werd al vermeld dat de justitieassistenten volop zouden worden ingezet bij het

totale proces van screening, risicotaxatie en risicomangement. En ook daarnet, bij de andere vraag om uitleg over een personeelsplan voor justitiehuzen, hebt u ernaar verwezen, minister.

Heel wat sociale professionals, zoals justitieassistenten en trajectbegeleiders in gevangenissen, volgen mensen op die onderworpen zijn aan een straf of maatregel. Ze ondersteunen hen bij de naleving van de voorwaarden die hun zijn opgelegd. Ze gaan na of de pleger de opgelegde voorwaarden effectief respecteert. Voor die professionals is risicotaxatie een belangrijke meerwaarde. Het is dan ook nodig dat zo'n gestructureerde risicotaxatie wordt ingebed in de werking van deze professionals. In gelijkaardige diensten in bijvoorbeeld Nederland is risicotaxatie een vast onderdeel van de opvolging van veroordeelde daders.

Wil dit instrument van risicotaxatie leiden tot een succesvolle praktijk, dan moet er ook voldoende aandacht zijn voor de implementatie in de dagelijkse praktijk van sociale professionals, zoals de justitieassistenten. Dit impliceert dat justitieassistenten voldoende opgeleid moeten zijn om met risicotaxatie-instrumenten aan de slag te gaan.

Wat zijn de resultaten van de werkgroep belast met de wetenschappelijke onderbouw van de risicotaxatie?

Op welke manier zullen de justitieassistenten opgeleid worden voor en ondersteund worden bij deze opdracht van risicotaxatie?

Op welke manier is er overleg en afstemming met de federale justitiële instanties? Risicotaxatie vereist immers een proces waarbij alle actoren betrokken zijn.

Minister, maakt u ook gebruik van de bestaande ervaring en expertise in andere landen, zoals Nederland – ik verwees er daarnet naar –, waar het instrument van risicotaxatie al langere tijd bestaat?

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Minister, in de beleidsnota van Justitie wordt aangegeven dat er volop wordt ingezet op risicotaxatie en risicomangement. Het is zeer belangrijk om hierop in te zetten, aangezien dit kan zorgen voor een vermindering van recidive en het uitspreken van meer straffen op maat. Zowel bij volwassenen als bij jongeren dient hier dan ook aandacht aan geschonken te worden. Pas wanneer het risico op nieuwe feiten ingeschat kan worden, kan er voorzien worden in een aangepaste begeleiding en opvolging. Deze risico-inschatting is riskant, waardoor er dan ook kritisch naar deze risicotaxatie-instrumenten gekeken dient te worden.

Minister, u kondigde in uw antwoord op mijn schriftelijke vraag aan een expertengroep risicotaxatie op te richten om risicotaxatie-instrumenten te implementeren. Helaas kreeg ik geen antwoord op de vragen met betrekking tot de huidige situatie van deze risicotaxatie en het risicomangement.

Met welke risicotaxatie-instrumenten wordt er momenteel al gewerkt? Kunt u mij van deze instrumenten de voor- en nadelen geven? Indien mogelijk zag ik graag een opsplitsing van volwassenen en minderjarigen.

Wanneer denkt u klaar te zijn met de eerste fase, met name de uitwerking van een concrete visie door de expertengroep?

Minister, u geeft ook aan de invulling van het kwaliteitsregister van Vlaamse forensische deskundigen te bekijken. Welke termijn hebt u hier voor ogen?

Daarnaast geeft u ook aan in de toekomst psychologen aan te werven die de justitieassistenten ondersteuning bieden bij het uitvoeren van risicotaxatie. Graag had ik vernomen hoe dit precies zal gebeuren.

Welke visie hebt u met betrekking tot het gebruik van risicotaxatie en risicomanagement bij jeugddelinquenten?

Welke andere initiatieven zult u nemen om recidive bij jeugddelinquenten tegen te gaan?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Allereerst wil ik voor de duidelijkheid meegeven dat de justitiehuisen enkel meerderjarige daders opvolgen en begeleiden. Risicotaxatie bij jeugddelinquenten behoort dus niet tot hun taken, maar valt onder de bevoegdheid van het agentschap Opgroeien.

Momenteel is het gebruik van onderbouwde risicotaxatie nog niet geïmplementeerd binnen de justitiehuisen. Vandaar dat ik van bij aanvang heb gezegd dat ik daar werk van wil maken. De toepassing van risicotaxatie zal het professioneel oordeel van een justitieassistent ondersteunen bij het bepalen van de intensiteit van toezicht, opvolging en begeleiding. Het is echt tijd dat we dat doen.

De ondersteunende expertsen radicalisering binnen de justitiehuisen, die de radicaliseringsdossiers opvolgen, hebben reeds een opleiding gevolgd in de VERA-2R-tool. Dit is een risicotaxatie-instrument om het risico op gewelddadig extremisme te kunnen inschatten. De toepassing van dit instrument hoop ik tegen het einde van dit jaar uit te rollen binnen de justitiehuisen. Andere partners, zoals de psychosociale diensten van de gevangenis, gebruiken dit instrument ook. Zo zorgen we ook voor uniformiteit binnen de gerechtelijke keten. De implementatie van dit instrument hangt samen met de multidisciplinaire aanpak.

Wat risicotaxatie in het algemeen betreft, heb ik effectief een werkgroep opgestart met expertsen uit verschillende disciplines, zoals de justitiehuisen, gevangeniswezen, academici, zorg en parket. Tegen eind dit jaar hoop ik een concrete visietekst te hebben uitgewerkt met deze groep. Bij de uitwerking hiervan nemen we uiteraard de kennis vanuit de bestaande praktijken en instrumenten en zeker ook de voorbeelden uit het buitenland mee. Zo heeft de expertengroep binnenkort bijvoorbeeld een conferencecall met onze noorderburen om meer informatie te krijgen over de Recidive Inschattings Schalen (RISc), een screeningsinstrument op maat van reclassering in Nederland. Tevens is mijn kabinet in het kader van risicotaxatie op werkbezoek geweest naar de Van der Hoeven Kliniek in Utrecht en het Pieter Baan Centrum in Almere. Er bestaan reeds risicotaxatie-instrumenten voor verschillende domeinen, zoals zedenfeiten, partnergeweld, stalking, algemeen geweld, kinderporno enzovoort. Het is dan ook niet de bedoeling om een nieuw instrument te gaan ontwikkelen maar net te bekijken hoe, wanneer, met welk doel en door wie welke bestaande instrumenten binnen de justitiehuisen kunnen worden gehanteerd. Daar moeten dan ook de nodige opleiding, supervisie en evaluatie aan worden gekoppeld. Ik wil dit voorbereidend werk ook echt grondig doen en dat zal wat tijd vergen. Daarom voorzie ik nu al in de aanwerving van psychologen die dit traject mee zullen vormgeven en daarna zullen implementeren. Mijn personeelsplan voorziet in die specifieke profielen en wordt voor de zomer nog op de ministerraad voorgedragen.

Na de uitwerking van deze visie, zal ik in een tweede fase ook verder afstemmen met andere partners, zoals de zittende magistratuur, de hulpverlening enzovoort, zodat er kan worden bijgedragen aan de continuïteit van de keten van risicotaxatie doorheen heel het justitieel traject. Het is zeer belangrijk om dit zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen.

Over de timing voor het kwaliteitsregister van Vlaamse forensisch deskundigen ben ik momenteel in gesprek met de Vlaamse Vereniging van Klinisch Psychologen en ik bespreek dit binnenkort ook met mijn federale collega-minister van Justitie. De uitkomst van deze gesprekken zal namelijk mee de timing bepalen.

Wat betreft de minderjarigen, die dus niet opgevolgd worden door de justitiehuisen maar door het agentschap Opgroeien en onder de bevoegdheid van minister Beke vallen, is het onderbouwd werken een belangrijk principe binnen het nieuwe decreet betreffende het jeugddelinquentierecht.

Een goede inschatting van het risico op herval is ook voor minderjarigen van belang. Heel concreet vormen risicotaxatie en advisering bij elke start van een gesloten traject in de gemeenschapsinstellingen de kern van de oriëntatieopdracht zoals voorzien in het decreet. Vanuit deze gesloten oriëntatie zal intensief worden gewerkt rond risicotaxatie en -screening. Dit is wat nu al gebeurt bijvoorbeeld in de gemeenschapsinstelling De Grubbe te Everberg.

Om die opdracht in de toekomst verder te onderbouwen, werd samengewerkt met twee Vlaamse universiteiten, de VUB en de UGent. Die samenwerking is gestart om een meer onderbouwde aanpak van die risicotaxatie uit te werken. Daarbij werden een aantal beproefde internationale instrumenten bekeken op hun toepasbaarheid in de Vlaamse setting. Het betreft instrumenten zoals Structured Assessment of Violence Risk in Youth (SAVRY) en Structured Assessment of Protective Factors for Violence Risk (SAPROF). Op basis van die instrumenten bepalen de trajectcoördinatoren binnen de gemeenschapsinstellingen het niveau van het recidiverisico.

Wat de vraag naar andere alternatieven om in te zetten op recidivevermindering betreft: ik kijk momenteel met mijn collega minister Beke naar KOMPAS+ (Keten-Ondersteuning Minderjarige Plegers Antwerpen Stad). Zoals u weet, is dat een ketenaanpak, waarbij diverse partners uit verschillende sectoren nauw samenwerken met als doel een intensieve, langdurige opvolging en ondersteuning te bieden aan jonge plegers van delicten. Op die manier wil men voorkomen of stoppen dat jongeren zich ontwikkelen tot veelplegers. We bekijken of we dat niet alleen lokaal, maar ook in Vlaanderen kunnen uitbreiden. Daarvoor zijn de eerste gesprekken bezig.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, dank u wel voor uw uitvoerige antwoord. Ik concludeer dat ik mijn vraag eigenlijk iets te snel heb gesteld, want u bent volop bezig met de voorbereiding en het onderbouwen en wilt tegen het einde van het jaar toch een heel stuk verder staan met betrekking tot het uitwerken en uitrollen, met betrekking tot de opleiding en alles wat erbij hoort in de diverse justitiehuisen. Dat is inderdaad een belangrijk iets. U verwees naar de voorbeelden uit het buitenland. Ik had in mijn vraagstelling specifiek verwezen naar Nederland. Ik vind het zeer goed dat er ook een plaatsbezoek is geweest en dat die voorbeelden worden meegenomen, want uit goede voorbeelden kunnen we natuurlijk allemaal leren.

Ik denk dat het goed zou zijn, mochten die twee, het uitwerken van de risicotaxatie en de werving en uitrol van het personeelsplan voor de justitiehuisen, voor een stuk kunnen samenlopen, zodat nieuwe mensen die daar aan de slag gaan, ook ineens mee de opleidingen kunnen volgen en nadien de implementatie mee kunnen waarmaken.

Ik zal ook dit thema noteren voor verdere opvolging, met de termijnen die u zelf hebt aangegeven in uw antwoord.

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Minister, dank u wel voor uw uitgebreide antwoord. Ik hoop dan ook dat er kritisch zal worden gekeken naar de gebruikte risicotaxatie-instrumenten en dat die goed zullen worden opgevolgd. We hopen dat er meteen werk zal worden gemaakt van het systematisch invoeren van risicotaxatie en risicomangement, en dat u hierover ook in overleg zult gaan met de federale overheid om de mogelijkheden te bespreken. Ik denk dat heel duidelijk is dat, hoe sneller er een risico-inschatting kan worden gemaakt en er kan worden voorzien in een gepaste begeleiding, hoe beter het is.

Minister, u gaf in uw beleidsnota en in uw antwoord op mijn schriftelijke vraag aan de mogelijkheden te onderzoeken om reeds voor het eindvonnis daders door te verwijzen en in een opvolging te voorzien. Door de coronacrisis werd dat weliswaar uitgesteld. Hebt u daarvoor reeds een nieuwe termijn in gedachten?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik ben heel blij met uw antwoord. Dat is ook wat wij in het regeerakkoord hebben gestoken, op basis van wat ook in het jeugd-delinquentierecht is gebeurd, namelijk op wetenschappelijk onderbouwde manier bekijken hoe men aan risicotaxatie kan doen, hoe men op een aantal prosociale en negatieve factoren kan inspelen en daar ook de beste en meest gepaste vorm van hulpverlening aan kan koppelen. Ik ben dus blij dat daar nu effectief werk van wordt gemaakt.

Zoals collega Schryvers ook aangaf, is het verstandig dat men niet vertrekt van een wit blad, dat men het wiel niet weer uitvindt, maar gaat bekijken wat er al bestaat. Op die manier kunnen we ook sneller van start gaan in Vlaanderen. Dit is bij ons nog een vrij vernieuwende aanpak. Hoe sneller en hoe grondiger, hoe beter. Het is zeker verstandig om te leren van fouten die anderen voor ons hebben gemaakt.

Minister, u zit echter natuurlijk ook met een gigantisch probleem: als we recidive willen opvolgen, dan hebben we daar de federale overheid voor nodig, die in 2020 nog altijd geen recidivemonitoringsysteem heeft. Ongeacht wie federaal een meerderheid zal vormen – of een relatieve minderheid, moeten we tegenwoordig misschien zeggen –, het zal belangrijk zijn om ervoor te zorgen dat dat beleid mee is, dat we dat kunnen doen. Dit is immers een ander voorbeeld van hoe de federale overheid eigenlijk het Vlaamse beleid tegenwerkt, gewoon omdat men daar geen recidivecijfers heeft. Ik wens u heel veel courage om dat mogelijk te maken.

Zult u er ook in slagen om op lange termijn de inschatting van de risicotaxatie tegen het licht te houden? Kunnen we bijvoorbeeld vijf jaar later weten hoeveel keer die risicotaxatie het bij het juiste eind had, of ernaast zat, omdat iemand opnieuw is opgedoken op de radar van het justitiële systeem? Zal dat een onderdeel zijn van het systeem dat u uiteindelijk wilt invoeren in Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Blancquaert, zoals ik zei, denk ik tegen eind december rond te zullen zijn met de visietekst. In principe zouden we heel de risicotaxatie binnen de justitiehuisen dan begin volgend jaar moeten implementeren.

Collega Parys, ik zal bekijken of we heel dat traject ook wetenschappelijk kunnen laten monitoren en begeleiden. Ik moet dat wel even onderzoeken, maar vind dat wel een goede suggestie. Zo zullen we na een aantal jaren kunnen bekijken wat het effect is, wat we hebben kunnen voorkomen enzovoort.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoorden. Zoals ik al zei: het is goed dat hier verder werk van wordt gemaakt, en ik zal dat ook verder opvolgen.

Zelf denk ik altijd dat het zelfs tijdens een bepaald traject nog voor een stuk een evolutief gegeven zou kunnen zijn. Een initiële analyse zou toch kunnen worden bijgestuurd wanneer bepaalde zaken zich voordoen. In die zin onderschrijf ik wat collega Parys zei, maar dit is niet alleen iets voor na vijf jaar, maar ook doorheen het hele traject. Ik neem aan dat dat ook wel in de tools zal zitten, en in de opleidingen die worden aangereikt aan de justitieassistenten die daarmee zullen moeten omgaan.

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Minister, nogmaals bedankt voor uw antwoord. Ik sluit me aan bij collega Schryvers en collega Parys. Ik kijk alvast uit naar hoe dit zal evolueren. We zullen dat dan ook terdege opvolgen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.